The Asiatic Society Of Bombay
THIS MANUSCRIPT HAS BEEN ADOPTED FOR
MICROFILMING BY :-
SHREE . P.H . KARANI
Date 17.10.2008

k. 2

Mullaree Mahatmya
with
Khendeh
Vijoy - an
extract of Sivia

3/1935

अथमल्लारिमाहात्म्यारंभः ॥ श्रीसांब ॥ संख्या १०००

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017

श्रीगणेशायनमः श्रीमल्लारयेनमः अस्यश्रीमल्लारिमाहात्म्यस्तोत्रमन्त्रस्य सनत्कुमारऋषिः श्रीसदाशिवोदेवता
अनुष्टुप्छन्दः मार्त्तंडोमरवायीतिबीजं माहामारीतिशक्तिः घृतमारीकिल्लकं श्रीमल्लारिप्रीत्यर्थंजपेविनियोगः
अथन्यासः ॐ ह्रांअंगुष्ठाभ्यांनमः ॐ ह्रींतर्जनीभ्यांनमः ॐ ह्रूंमध्यमाभ्यांनमः ॐ ह्रैंअनामिकाभ्यांनमः ॐ ह्रौं
कनिष्ठिकाभ्यांनमः ॐ ह्रः करतलकरपृष्ठाभ्यांनमः एवंहृदयादि अथध्यानं ध्यायेन्मल्लारिदेवंकनकगिरि
निभंलालसाभूषितांकेघृताश्वंवरंकुहस्तंविबुधबुधगणैःसेव्यमानंरुतार्थैः युक्ताघ्रिंदैत्यमर्भाउमरविलसि
तेनेशचूर्णाभिरामं नित्यंभक्तुतुष्टस्वगणपरिवृतंसर्वमोंकारगम्यं इतिध्यानं अथपाठः वाग्वल्लीपल्लवोल्लो
लसरागकरभासुरं गजास्यसुंदरंवंदेहरंहारकगुणार्चितं १ विघ्नेशचरणांभोजमकरंदांदविंदवः सिंचंतुभार
तीवल्लीमनानावदनालयं २ कैलासाचलचूडाग्रमणिमंदिरमंडितेपप्रच्छपार्वतीकांतंरहस्यानंदसुंदरं ३ प्रियं
कंदुर्लभंलोकेकिमास्तिर्यंकरंपरं सेव्यनीर्यंदसदाल्पाभुक्तिमुक्तिफलप्रदं ४ अवतारणकेनत्वंसर्वेषांसुलभः
सदाकैर्नेतस्तेसमाराध्यकथयाशुममप्रभो ५ शिवउवाच पुराकृतयुगेकल्पेभ्रष्टवीर्यान्मनून्मुनीन् सनत्कुमा
रोकथयद्दुःखदारिद्र्यपीडितान् ६ तत्सेव्यनीर्यमप्येकंभुक्तिमुक्तिप्रदंशिवं अधिष्ठितंमयादेवीत्वयाचरूप
यारूपा ७ तद्दृष्वाभिमहादेवीप्रेम्णानववरानने ईश्वरत्वाच पुराचमेसुताः सप्तमणिचूडगिरिंगताः ८ त
त्रैपुत्रदानात्रमेकाग्रहृदयस्थितः शांतादांताः सदाचाराः सदाराः सपरिग्रहाः आश्रमेरमणीयेस्मिन्दक्षि
वल्लीजलकुले शांतेवरमृगव्याघ्रवभ्रुरुगसमाकुले १० सर्वत्रुफलसंपूर्णेकदलीरवउमंडिते रसोलसरलोल्लो
लनरुणारुणपल्लवे ११ सुप्तापक्षीनलप्रांतेमथूरावलिकूजिते कदाचिच्चत्रमल्लाख्योदैत्यराजःसमागमत् १२
ज्वालाकरालवदनोराक्षसैः परिवारितः उग्रकरवालाग्रधाराछिन्नमहीरुहः १३ पदान्निरस्यनागाश्चघोष
व्याकुलिनामरः लोकसन्त्राहकरणेर्भिश्रितार्कांशुमंडलः १४ आश्रमास्तेनविध्वस्तासमस्ताअपिविस्तृता

5/1935

आक्रांतास्तरवस्तेगाः स्वामंर्षैःकुंजरैःकरैः १५ लोहस्तंगलवल्लेर्घटीयंत्रावलीहृताः कुंडस्थाबर्हिषस्तेन
विष्टामुन्नेर्निषेविताः १६ विहायदेवनाचार्थंकुसुमानिमहिरुहां पूजावदिषुरम्यासुपानकेलीश्वकारसः १७
जहुस्तदाश्रमपदंसौंदर्यंसुरवनेनिजं सुखंसंधोविज्ञास्तायास्तारुण्याउवनस्त्रियान् १८ निपतुःशारिव
नांशारवायत्रकीर्णामहीतले वेदानामिवसंख्येनग्रस्तानांज्ञानशःस्रुताः १९ बटवःपटवाध्यायस्फूर्जनंजनि
नर्जिनः हृताःकामदुघागवोयज्ञियापीवरोधसः २० व्याकुलीकारयामासशांतादांतापतिव्रताः ऋषयः कं
ठेपाशंघेर्बध्वावापीषुमाज्जिनः २१ इतिदुःखाग्निसूनास्तेगतेनास्मिन्दुरात्मनि किंकर्मःक्वगच्छामिः क्व
सामःसुदुःखिताः २२ कंविभुंकथयिष्यामःकोविभुःपालयिष्यति हनुमत्सागरंतुल्यंदुष्टनक्रविभूषितं २३
कष्टकष्टमहोत्रातानास्त्यनाथावयंवत यनास्तेतनुमिद्रोपिकथंजेष्यतिनःपुरः २४ शपामश्चदुरात्मानंन
सपारंनिर्भविष्यति जेजस्युष्मिंस्तेसर्वेभयविह्वलचेतसः २५ इतीतमेतदेवर्षेनारायणमथाब्रुजं किंवाम
हेदेवंशंकथयामःसुदुःखिताः २६ अस्तिगह्वनमेकंचित्स्थानंयत्रवनांतरे कुटुंबान्यग्निहोत्राणिनेष्या
मस्तत्रकिंचयं २७ इतिश्रीब्रह्मोउपुराणेपंचमस्कंदसूत्ररवेउश्रीमल्लारिमाहात्म्येब्राह्मणवर्णनोनामप्रथमो
ध्यायः॥१॥ ॥सनत्कुमारउवाच अथतेमुनयोसर्वेदृष्ट्वाचित्तासदुःखिताः तेनिर्वाचकुटुंबानिकस्मिंश्चि
त्पर्वतांतरे १ ययुःसहस्रनयननगरीममरावतीं सुधर्मायांसभायांतमासिनंददृशुस्तदा २ ज्वलद्रत्नावलंबी
शुंतेजोज्वालासुशोभिते सिंहासनेविज्यमानंचामरैरुपशोभितं ३ यमग्निसवनेनित्यंदारुकर्मविधायच मूर्त्या
सुंदरयारम्यपुंजबर्हांतनतेजसा ४ संरोधकर्मसुत्केवयमोभूत्वाहृतांजलिः सृक्कासंराक्षसीद्वातिमुपास्तेनेऋ
तिः स्वयं ५ पाशावष्टकरस्त्विष्टवरुणः किंकरान्वितः वायुर्मतिधरःशांतप्राजलिंपरिसेवते ६ निधिहस्तःसदारा
जराजस्त्विष्टतनुसुरः रम्यमूर्तिधरश्रीमानुपास्तेसोदिवाकरः ७ भजंतेसर्वभावेनदेवः कुमुदबांधवः संतोषय

निर्देवानामाचार्यश्चारुवर्णनिः ६ गायंतिललितंगीतंगंधर्वाःसुमनोहरं सिद्धचारणनागाद्यानिजविद्याश्चिरा
रताः ७ संतोषयन्स्वभावेनभक्त्यासंपूर्णयाष्टधक् नत्वेंभादयःकांतादलिंतेर्यमुपासते १० तत्रागतान्समा
लोक्यधर्मपुत्रान्मुनीश्वरान् सिंहासनात्समुत्थायभक्तिपूर्वंननामसः ११ शक्रउवाच एवंएवमयायज्ञ
न्मज्जन्मांतरादपि उपार्जितंमहापुण्यंफलितंदर्शनेनवः १२ अस्माकंसुकृतपुण्यानांमहतीभवतांकृपा स्वय
मुत्कंठितायूयंप्रीत्यायत्स्वयमागताः १३ धन्योस्मिकृतपुण्योस्मिकृतकृत्योस्मिसर्वथा सत्यंस्वर्गाधिपत्यंमे
भवतामवदर्शनात् १४ अद्यप्रभृतिनिर्विघ्नमस्मत्यंभविष्यति निर्विघ्नकरणायूयंगणेशाश्वनिःकरा
१५ आदिशध्वंयथाकार्ययनयूयंसमागताः श्रोतुंकामाःपथापासादतिम्लानमुखश्रियः १६ ऋषय
ऊचुः हर्तांकर्तास्वयंशांतस्त्वमेवास्यिजगत्पतिः नपस्त्वमुनिश्रेष्ठोभवदन्यमवोस्तवेः १७ कदाचिन्
मृगयाव्याजादासंसेःपरिवारितः अजगामाश्रमंस्मोसोमस्मोकारिमहाव्यथा १८ वयंसंत्रासितास्तेनजी
वंशोषायभास्थिताः अनीतानागतंज्ञानाद्देवाजानातिवर्तनं १९ किंब्रूमःकष्टमतुलमास्मोमणिमस्मोको
दुष्टोमेंद्रहनव्योदेवनश्रीमत्वया २० शक्रउवाच नाभ्यांनुमणिमस्माभ्यामस्मयोनिःसुनाशितः एको
गुष्टेनतपसाधस्मयानक्रियाविधेः २१ नाहंनव्योवधार्थायसमर्थोब्राह्मणोत्तमाः पराक्रमदुराधर्षोतप
वीर्यमदोद्भुतो २२ विनेत्वमजपेनोदुष्टोमदबलात्कृतो प्रयानयूयंवैकुंठंविष्णोरायणस्वयं २३ इत्येक
दृष्टिनादृत्वाभवनःकृतवेतसः सपक्षपातादृषिप्राणादानवान्हंतुमर्हसि २४ शक्रेन्द्रीयोगितस्याहंसवि
ष्णुजगतांपतिः कर्तुंचैवनवाकर्तुमन्यथाकर्तुमीश्वरः २५ सृष्टेःकर्त्तास्वयंसाक्षात्स्वयंपालयितास्वयं
हर्तासंहरुपेणतस्मान्नास्त्यपरप्रभुः २६ ऋषयऊचुः वयंकिंवैभवंविष्णोर्विद्मोवेदशास्त्रतः इतिहा
सपुराणेभ्योआगमेभ्योविशेषतः २७ देवागदतिकिंतस्यवास्तस्यवापराक्रमं अस्माकंदेवयोगेनशक्रो

7/1935

प्यक्षमनागतेः २८ स्वस्त्यस्तुभवतेशक्रवयंयामोहरेर्गिरं सहिशत्रुगणान्सर्वान्हिसाधुबुधाधिकान् २९
इतिश्रीब्रह्मोउपरिणेपंचमस्कंदेक्षत्रखंडेमल्लारिमहा-त्म्येशक्राग्निगमननामाहतीयोध्यायः॥२॥ ॥सन
त्कुमारउवाच अथेनमुनयोजग्मुर्वैकुंठगगनाध्वना ध्यायंतश्चेतपूत्रंपुरुषोत्तमं सुरेश्वरं १ तेजसास
मगुणितंसूर्यमंडलसुंदरा ज्योतीरथैरःसहसाविछेः प्रासादमंदिरं २ ददृशुस्तेसभांरम्यांवैष्ठविष्टपत्रा
जते सिंहासनसमारूढः पुंडरीकविलोचनः ३ नीलोत्पलदलश्यामोनीलमेघघनछविः पीतांबरकृतोत्तर्पे
वसनः पुण्यदर्शनः ४ चामीकरलसद्दीप्तीकेयूरकटकोज्वलः चेलांशुचेलकिरणचारुकुंडलमंडलः ५ ज्व
लरत्नप्रभारंजगंडेयकविराजितः गंभीरनाभिर्विलसत्त्रिवलीललितोदरः ६ उल्लसल्लसरवदनस्मितश्रा
धरपल्लवः आनंदानंदसुखदचंदनकविलेपनः ७ स्वर्णयज्ञोपवीतीचसर्वसौंदर्यसागरः रत्नमालोज्वलप्रांशु
रुवर्णमुकुटालंकृतिः नारायणःसुराधीशः ऋतुभोक्ताचतुर्भुजः बद्धपर्यंकचतुरोबद्धस्वस्तिकासनः ९ कृतो
जलिर्विनतयःस्वामिनंयस्यसेवकः असिनःपक्षिराजोसौयज्ञांगोरथ्वजोयथा १० शंखचक्रगदापद्मान्या
युधानिसमंततः मूर्तिमंतिसदोरंजुस्तेजःपुंजाश्चतीनिच ११ कृपयायेपरास्यभक्त्याविछेः सनातनः
सारूप्यमुक्तिभाजस्तेशंखचक्रगदाधरः १२ अतसीकुसुमश्यामाः सर्वेःकमललोचनः पीतांबरधराः स
र्वेवनमालाविभूषिताः १३ किरीटकेयूरधरामणिमुक्ताविराजिताः विमलांभोजनयनाः कुंडलेकर्णरूप
णः १४ प्रियायेनक्तबालत्वादृषयोनारदादयः कपिलाद्याश्चयेसिद्धायेचान्येसनकादयाः १५ जगुर्गंधर्व
पतयोगीतंचित्ररथादयः अंगहारैसुमधुरैर्ललितैश्चनिनोपतन् १६ प्रांगणंतुः कोनानीलोत्पलदलक्षणः
इवकंदर्पतुल्यास्तास्तारुण्यरसनिर्भराः १७ चेतांसिव्याकुलाचक्रुर्मुनिनामापिसुंदरा श्यामरीवंगनः स्वांग
विकीर्णकनकस्रजः १८ नीलजांबूनदसुछायेस्वामिसेवकसंकुले चंचलाइवरेजुस्ताःसभागारेनिजस्थिया १९

नस्यासभायांदृष्ट्वैवमुकुंदसुरपूजितंप्रणेमुर्गद्गदगिरः कंपमानांगयष्टयः २० गात्रस्वेदजलाकीर्णविवर्णमु
खमंडलाः रोमांचांचितगात्राश्चबाष्पपरिप्लुतलोचनाः २१ निपेतुर्दंडवद्भूमौहरणमुत्थायनेपुनः नुनुवुःश्रीम.
हाविष्णुंधपुत्राःसुसंयुताः २२ ऋषयऊचुः जयनित्यपरानंदकुंदमंदारअर्चिते जयलक्ष्मीकुचाभोगराजह
सजगत्पते २३ जयनीलोत्पलाभासहासंचंद्रसुशोभन जयप्रपंचरहितत्रिलोकीलोकपालक ॥२४ जयसर्वेदुं
सद्भालमित्रचित्रचरित्रकृत् जयविश्वेत्रविश्वात्मन्विश्वसर्वविधायक २५ श्रीनारायणउवाच तुष्टोहंवृ
भावनपरिव्रजतमान्मयु सकल्पाइवचित्तस्ययूयंममसुनयःसदा २६ क्लांतानांसंत्रासितानांकेनहतभाग्यनदुर्म
दान् दृष्टेकेननपाविघ्नमग्नेवश्चितसौख्यकं २७ निरूपयतनूछाघ्रंयेनकर्मःप्रतिक्रियां ऋषयऊचुः शक्रं
विभोनिसमरेयार्म्यांतामणिमल्लकं २८ यस्यमंत्रिसुराचार्यःसेनिकाअमरादयः क्षीरोभोदिसमुद्भूतोवाह
नेश्वतकुंजरः २९ तंयेवाद्यास्त्रवास्तुगास्तुरंगासुरसविनः दुर्गस्वर्गकल्पशरवीभारिकःकुसुमायुधः ३० से
भेदृतोजनकःपरिघायुधमुत्तमं नाभ्यायुद्धेजितःसापिकथनीयंकिमुत्तिना ३१ वेत्तिसर्वत्रिकालज्ञयद्
तेदेवकेशव श्रीनारायणउवाच विख्यातावसुरौघोरौत्रलाराधनतत्परौ ३२ नृपःप्रभावनतयोर्ज्यायत्वमर्म
नदा महेश्वरमतेनोनभवेतांमत्सुगाचरौ ३३ वयंयूयंचकैलासंगमिष्यामोहिजोत्तम तत्रविज्ञाप्यनंदेवो
रुन्मस्तोमणिमल्लको ३४ नारायणवचःश्रुत्वाऋषयःशांतमानसाः ३५ इतिश्रीब्रह्मांउपुराणेपंचमस्क.
देक्षेत्ररंवेउमल्लारिक्षेत्रमहात्म्येवैकुंठाभिगमननामत्रयोविंशोध्यायः ॥२३॥ ॥सनत्कुमारउवाच ततस्ते
मुनयःसमनभामार्गानुगामिनः ददृशुश्चंद्रसुभ्रांसुकैलासंगिरिमालयं १ चंद्रिकाद्युतिसुस्नानसंजाना
मलतोरवरं किंवाकंरंपरेयापूजितंधवलोज्ज्वलं २ अथवामोक्तिकेचूर्णेनुप्रांगवरणीछने अनेदचंदन
स्यंदसुस्नातमिवनिर्मलं ३ सांद्रिनाराजनांपिंडःकिंवातस्यामलत्विषः पीयूषरससंधोनशिखरालिम

9/1935

वोज्वलं ४ यत्रस्वप्नांतविंवानिदृष्ट्वागत्वकुंजराः प्रमंतादंतकुलिशैरुर्जघ्नुःसानुनिलीलया विचरंतुरगासु
गाः कौमुदीमहसोज्वलाः उपत्यकायामिवंतसमीरामर्तिधारिणः ६ सिद्धसत्तस्यकुंजानिवल्गवल्लीवनास्त्रि
ये कल्पद्रुरुहशाखाग्रच्छायाछन्नानिसर्वतः ७ चंद्रकांतशिलासंघबद्धसोपानकाध्वनि कस्तूरिहरिणश्च
रःकरीकदलीवंते ८ चंचलोचनरंभासुस्वर्णवर्णफलाकरः आचकर्षुःस्वपाकस्यदयाजगतोदृशः ९ घनैः
फलैरिवानम्रामानुलिंग्यःसकंटकाः वसुधनकुचाःकांतासंभोगपुलकांकिताः १० फलोपहारैरमुकाप्रयं
छंतोरुवर्द्धिताः सुरवर्त्मनिसर्यांयेप्राप्तातस्तेनराइव ११ नागवल्यंचलव्यासानारिकेलफलोत्कराः एला
कंकोलवल्लीनामामोदप्रसरज्वलं १२ सदाफलरसालानापाकवंतिफलानिच सिंदूररंजितानीवविलपनुपरिता
दितां १३ सविनानोपदलनाभुजंगावलिभूषणाः शिवाद्यवशिवोल्लासाविवभुःश्चंदनद्रुमाः १४ वनकुंज
रकुंभनिकर्मणानग्नशरिवनां देवदारुतरुणांचगंधःश्लेससमरिवे १५ तमालतरुखंडानिजीमुनपटलां
न्यपि अविमुक्तविवेकानिचभूरुमानुकूलके १६ मंदारनरशाखाग्रकुसुमानिसुयोवनाः चित्तानिचंचलापां
ग्यःपार्वत्यायत्रसेवकाः १७ पारिजातपरागोद्यपुंजपिंजरितस्तनाः हरंतिवनपालानांमुनीनांकन्यकामनः
१८ रामाकदाक्षसंभग्नःस्वच्छचंदनचर्चितः इवाबभौचूतनरःप्रफुल्लःषट्पदाव्रितः १९ उत्फुल्लपुल्लनम्रा
णांनिधानानिवनेजसां स्वर्णचंपकवृक्षाणांराजंतेरत्नवेदिकाः २० प्रतिबिंबितचूतानांफलोद्यानेरत्नसानु
षु शुकामोद्यमात्रासंभ्रहोनिधारिणःफले २१ शोभानाशिवपूजासुनिकुंजेषुदिवानिशं भवत्यांषच
पादोपायत्रनेत्यादिवर्जिताः २२ चंद्रकांतास्मानिरत्नेचंद्रमंडलवासिनः चेरुःकुरंग्यःसर्वत्रकुरंगस्यानि
जेछया २३ कांतांगसंगसंजातापुलकस्तनमंडलाः किंनर्योमिरक्षाधःशेवंगायंतिसघराः २४ गीता
कृष्टमृगीणांचलोचनानिस्वलोचनैः उन्मिमेनुःविनोदायत्रविद्याधरांगनाः २५ सरारक्षणांशीतानांमे

दःपारमत्तंवहन्नानिर्ववोपःश्रमवतःपाद्यान्वासंतिकामरत २६ खेलंतिमुष्टिभिःसिक्तवालिकारत्नसंयुतैः स
मासमविभागेनछंयात्रिदशावीरुधो २७ रेजिरेसालिलक्रीडायत्रकिंपुरुषांगनाः वापिषुकांतसहिताःस्वर्ण
सोपानपंक्तिषु २८ माणिक्यसानुगहेषुकांतगंडस्थलीषुच रूपंविलोक्यगंधर्व्यःस्पर्शंतिदत्वानखैः २९
किरातादृश्यमार्गासंहानीकारिमर्हितां मुक्तावमज्जिरतुलैः पटःशोणनखेकुरे ३० चंद्रचंद्रोपलस्पर्शंज
लस्यवनदीतटे अमरत्नप्रहानांचगंधानांमुद्गमोभवेत् ३१ अधित्यकासुरभ्यासुचमर्यश्चारत्नानाः वि
चरंतिस्वलंचचामरस्पर्शवृक्षमाः ३२ ईशानिकामधेनूनांहरिचंदनकानने आसीनानिधनंछंयरोमे
थान्यत्रकुर्वते ३३ सुवर्णवर्णाःकपिलाःकचीन्मरकतत्विषः काचित्कुररपूराभागावीरेजुःसप्तयः ३४
स्मरंतोननतुप्रारब्धकालसमर्दकिनः यत्रवल्लीनरस्मेरकुसुमासवसेचनैः ३५ शुकाइवकथालापान्कि
राहंसाश्चकोकिलाः चक्रिरेसाहजाश्चान्यचूतचूलाग्रनिश्चलाः ३६ समाधिशांतहृदयंरुतस्तापसाभुवि
निश्चलाइवकुंजेषुमहाशालिंगरूपिणः ३७ सालक्तकपदन्यासैर्व्रजंतिनांप्रियांतिके पूजावानिवरक्तोक्षैः
शैलाभास्तिरयोषितां ३८ विकचेषुरसालेषुमकरंदप्रवर्तिषु काकलीचंचरीकाणांजहरत्यभिनोमनः ३९
नेदृष्टंशैलमस्तावविमुक्तोन्नतमानसैः सभामालोक्यांचन्नुश्चक्रिणायोजिताहिजाः ४० इतिश्रीमल्लाउपु
राणेक्षेत्ररत्नेउमल्लारिक्षेत्रमाहात्म्येकैलासवर्णननामचतुर्थोध्यायः॥४॥ सनत्कुमाराउवाच दृष्ट्वा
स्तेसभांरौप्यार्थंतनाविश्वकर्मणा शिलाभिरत्नरूपाभिः कांचनार्घैःसचंदनैः १ लसत्सिंहावलीयत्ररचि
तांप्रथमास्तरं ततःकिंनरपत्रालीततोयुध्यद्भुजावली २ ततःसुरंगपंक्तिस्यात्पत्रवल्लीविलासनं ततःकम
लबंधश्चरत्नबंधस्तथोपरि ३ निश्चलाश्चेणलक्षितान्सामकांतमयास्तरान् निर्मायससरचिनाश्चत्व
त्कांचनश्रमयः ४ मुक्तासुधाधवलिताभितयस्फाटिकोत्तिषः माणिक्यबद्धसोपानमार्गाःशुंभद्ध्वजांकि

11/1935

ताः ५ इंद्रनीलोत्पलस्तंभोपरिस्तंभारविभ्रमाः पद्मरागस्तनोत्तालकुलिशाग्रहणानिच ६ जाग्रत्प्रभाःपुष्परा
गचतुष्पादकसंहताःहंसाःप्रचंडाश्चंडांशुदर्पत्वंउविनिर्मिताः ७ पद्मरागशलाकाभिर्वालुभिर्यत्रशंभिता इंद्र
नीलस्तनाः सार्यामुक्तास्तवकसुंदराः ८ नीराजनस्तनोद्योगाः सुवर्णाःशालभंजिकाः कर्पूरपात्रविन्यस्तरत्नदी
पानरत्नरे ९ इत्यादिसमभूमीनांशिरवैरकनकोद्भवाः कलशाःसूर्यतेजस्विपताकांचलवीजिताः १० यस्यांदेव
गुरर्वक्ताकविर्दैत्यगुरुःस्वयं सकलानांकलानांचज्ञाताविद्वद्विभुर्बुधः ११ शिवस्यमान्यःशिरसासर्वज्ञस्य
कलानिधेः जगन्निर्वापकत्वंहिगुणःसर्वत्रपूज्यते १२ उपतस्थुर्महेशस्यद्वारंचलमनंदिताः रूपवंत्योणिमा
मरुत्याःकिंकरंत्रासिद्धयः १३ मरुतोवसवोरुद्राःसिद्धविद्याधराःसदा कुबेरप्रमुखायक्षाहाहाद्याःसुरगाय
काः १४ एकाग्रमनसोनिष्ठन्नारदाद्याःसुरर्षयः तुंबुरप्रमुखाश्चान्यगीतज्ञाः परितोषकाः १५ तिलोत्तमा-
द्याःस्तास्तण्यभूरस्कारंदाहृताः वीक्षंतेनृत्यसमयंसमुदायैर्निजैर्वृताः १६ निधयःशंखपद्माद्याः कुंदाद्या
मूर्तिधारिणः सर्वेतेश्रलिनोदृष्ट्विभुंप्रहीरत्नमनाहिजाः १७ चंडासिहासनोसीनंस्वामिनंप्रणनामच सह-
स्रंदृष्टिपातनकरंभोजगदीश्वरं १८ ज्वालिरामांकुरःशांतइवशांत्याकुलाचलः उपतस्थेविनयंत्रस्वधारि
धनंजयः १९ दंष्ट्राकरालवदनप्रज्वलद्वह्निलोचनः नमस्कृतिभृतेनांतेतांतेनांनमानसः २० विकोशाक
रवालेनदिव्यमूर्त्यश्चनेऋतः प्रलीनतद्वशानित्यमुपास्तेचंद्रसखरं २१ अंगणेपरमेशस्यसकलमोर्ज
नादिकं स्थीयतेकुर्वतादास्येचरभाचलभुजा २२ रजोनुज्ञगतःप्राणःरमाजिरगतःक्षणात् समस्त्रं
द्रष्टुंशस्ययत्रकिंकरतांगतः २३ निधीनसर्वान्पुरस्कृत्यकुबेरोभरिकीश्रियं आस्थायलोचनेशंभोःपर्यु
पास्तेसुभक्तिमान् २४ मार्तंडश्चंडकिरणश्चलोकसुखप्रदः भृत्यांप्रसन्नयायभजतेपार्वतीपति २५
स्थितापिनेत्रकोणेशंभोः कलयामूर्तिमोक्षदां इंदेंदरकाणांचेत्समयंसवतोव्रतं २६ नंदयंतिसुराः

कचिन्नित्यंसदसिश्लिष्टाः स्वेदक्लांतपनोदायप्रलंबविजनानिले २७ सुगंधद्रव्यसंयुक्तास्त्रिदशानांकरस्थि
ताः तन्वंतिसौरभंधर्मपंज्वलंत्वाधुपवर्तयः २८ धारागृहगलद्धारासीकराश्चंद्रिकोज्ज्वलाः निर्वापयंतिसूर्याग्न्यार्म
ध्यदेशास्थितान्सुरान् २९ उन्नतानानिसुरत्नानिदीप्तमौलिमहांतिच वितानस्थानिसुस्थानिजज्वलुर्यत्रसुदंश ३०
इतिश्रीवायवीयेपुराणेमत्स्यारक्षत्रियवंशवर्णनंनामपंचमोध्यायः॥५॥ ॥सनत्
कुमारउवाच दृष्ट्वांतर्ब्राह्मणश्चाभासंसदारत्ननिर्मितां विस्मयंपरमंजग्मुःकलाविद्वांसिवेषिणः १ तत्रस्तंभा
यंसरंभैः सभायामभयप्रदः दृष्टःकपर्दीभगवानथ्रुणध्वंताहिजोत्तमाः २ यश्चैतन्नभवतांदुःखापहृत्तच्चतसां क
लिकाल्लब्धभूतानामादर्शोजायतेहरिः ३ हाटकेश्वरसंज्ञोसौलिंगरत्नपिनाकिविराजते जांबुनदसुवर्णेनघटितेविस्म
लमले ४ नानाप्रभाःसमाकीर्णाविद्युत्संजोज्ज्वलत्विषः मरालामलतुलीधवलालिकोत्तरसुच्छदे ५ समाशीनाशिवंसं
क्षाद्दृष्ट्वाधर्मंचक्षुषः धर्मपुत्राःस्तुतंसमपूर्वपुण्यपलादयात् कुंदेंदुचंद्रिकाचंद्रकाशीरमहसाचयं पुण्यराशि
मिवानुगमनुगस्फटिकोपमं ७ नानाचरियशसामुक्षाणांपामनंशिरः क्षुध्वक्षीराधवकलालमालारुनाभिवामलं
८ गोक्षीरधामधवलंधवलांभोजपत्रिणं लोपनेचंदनेनेवकर्पूरपुलकार्चितं ९ वीतरागानुरागाणांविराजंतंनिधाइ
व सरागायस्यदेवस्यचेच्चरणौस्तुतं १० सर्वलक्षणसंपूर्णलक्षणानिगतस्यच आरक्तौभाजपर्णाग्रदलनेशुभं
कसंदरं ११ तमांसिमानस्थानिविनियंतिप्रणामतः पादयोर्यस्यनमतांनरवः चंद्रमसांशवः १२ कालव्यालमिवैण
वराजंतंयस्यनाउरे विश्वग्रासात्सुकः कालश्चरणेकटकायते १३ आसनेबद्धपर्यंकंस्वस्तिकंस्वस्तिदायकं सम्यग्वि
लोक्यमानानांशांभार्यस्याविराजंते १४ व्याघ्राजिनपरीधानंभुजंगेनदृढीकृतं ध्यायतांकामदमल्लदेवानांयस्यस
विना १५ नाभिसंदरनुंदंगंभीरंमनोहरं वलित्रयविलासंनयस्याविश्वावकाशवत् १६ नाभिह्रदतरंगाख्यास्तनंद
वल्लीवसुंदरा यस्यहृन्मंडपंयातिरामराजाविराजते १७ राजतंनिर्मितंयस्यसुविशालमुरस्थलं पार्वतीप्रेममंजूषा

13/1935

कपाटमिवराजते १८ त्रिश्लेउभरंखट्वांगपानपात्रंसुशोभनं खड्गंबाणसहितंपरमुग्रगमंकुशं १९ दशायुधानिय
स्यैवंविलसंतिकपर्दिनः दोर्दंडेषुप्रचंडेषुचंद्रार्कइवलंबयेषुच २० ओंकारहाणांपंचानांमेकनालइवस्थितः विघ्ना
निभक्तिवात्सल्याद्यस्यकालगलद्गजाः २१ प्रालंबयज्ञोतमीशास्यंकंदर्पदहनोद्यतं लोचनत्रिनयंयस्यपश्चिमाननमु
त्तमं २२ गौरंसुतिलकंपांडुगंडप्रहसितंमुखं ओंतरंयस्यदेवस्यवक्त्रंकमलसन्निभं २३ कल्पांतज्वलनज्वालाताडि
पुंजप्रभारुणं इंदुगंगाजटाः संपैःपूर्ववक्त्रंविराजते २४ नीलजीमतसंकाशंज्वलदंष्ट्रंसुभैरवं सर्पप्रोतकपाला
लीरवरंदक्षिणंमुखं २५ व्यक्ताव्यक्तगुणानीतंसगुणंलक्षणान्वितं मंत्रमंत्रवदनंयस्यतदुन्मालाकुलंयथा २६
यस्यदेवस्यवामांगसंगिनीतुहिनाद्रिजा दिव्यरत्नमणीनांतुप्रभवप्रतिमातिया २७ यस्यामंगलसूत्रस्यबलन
गरुंपंपौ कांतःकालकलिलोल्लंघ्रैलोक्यग्रासंसाहसं २८ रतिकंदर्पयोश्चित्रंपरस्परकबराद्युतिः तलेचरण
यार्यस्याःसानुरागइवानिशं २९ मंजीरासंज्ञितंयस्यापादयोर्बिरुदावली वाग्विलासायतनंतेजोमाधुर्यसाम्रा
ज्य ३० बंधूकपाटलाललक्तकाढ्यामीकुसुमोपमं उषासवसनंदेव्यायासंध्यारागसन्निभं ३१ पीनोन्नतंकुचतटंकुंकुमं
कांचनप्रभं भोगागारमिवोत्तानंयस्याः कंदर्पभुजः ३२ ग्रीवाविलासललितराजन्मौक्तिकावलिः सौंदर्यस
त्रंकंदर्पवदनस्तनयोरिव ३३ यस्याकनकनाटंकेनामिमुक्ताफलानिच अनेनवक्त्रंनिपतन्मनोसीवयतात्मनो ३४
वदनमदनोल्लासात्यस्याः कलइतुशिवः नयनानिबभुन्यवभारजगतांपतिः ३५ बिंबेयादस्याश्छसिनोनीलोत्प
लदलद्वयं क्षणंनदोयमानयनयोस्तदाश्चारुचक्षुषः ३६ यादृशोऽस्यबिंबस्यकनकांभोजमानसे भवेन्नासाम
णस्तस्यासादृश्यंचंपकत्विषः ३७ मुखंचंद्रामृतंसव्यधारादंताज्ज्वलत्विषः यस्याःस्मेरचकोरायराजंतेधरपल्ल
वः ३८ उत्तरंगेरिवाकीर्णकालिंद्यानीलमालतां यस्याःकटाक्षविक्षेपैरप्सरस्त्रातिदिनेनभः ३९ अष्टमीचंद्रसदृश
ललाटंप्रतिभातियत् ज्याबद्धकार्मुकाकारंयस्याभ्रुसमधन्विनः ४० मालतिकलिकागर्भगुंजिताभ्रमरावलिःग

लक्ष्यतेलक्षणोपेतेयस्याश्चिकुरपङ्क्तेः ४१ अगाधेस्मिन्सुधासिंधोर्गंगेवकमुखेशिवा शितेमिलद्वसमयीरोमां
चैःपुलकांकितैः ४२ विद्याविद्याधरैर्वंद्यादेवानामधिदेवता जगन्मोहनसंमोहनिर्माणस्तंभनिका ४३ या
चैतन्यकलाविश्वरूपिणः पुरुषस्यातुः नित्यासत्यास्वयंमायामोहनीलीलयाशिवा ४४ तन्विनोशिवदृष्ट्वातत्र
मुनीश्वराः पतुस्तदोवनद्रुमोवाप्यमूर्तिर्लोचनाः ४५ उत्थापिताभटागणातेदृष्टाःकेयमित्यपि विप्राःप्रांवत्रि
तोःस्वर्णवेत्रहस्तेननंदिना ४६ इतिश्रीब्रह्मांडपुराणेब्रह्मखंडेउमाकात्यायनीवर्णनेनामशष्टमोध्या
यःसमाप्तः ॥ सनत्कुमारउवाच॥ अथतंमुनयःसमंतदृष्ट्वागिरिजापतिंस्तोत्रैःप्रचक्रुर्भावेनस्तोत्रेणजगतांपतिं १
ऋषयऊचुः नमास्तुदेवदेवेशनमोस्तुजगदीश्वर नमास्तुतेजटाजूटसंराजच्चंद्रभूषण २ नमोस्तुरुद्रायमरुतेन
मस्तेगिरिजाप्रिय नमस्तेजगतांनाथनमस्तेभक्तवत्सल ३ नमोस्तुतेमहादेवनमस्तेलोकपालक नमस्तेजगदा
धारनमस्तेवरदेश्वर ४ नमस्तेभूतभावेशनमस्तेभूतभावनः नमस्त्रिपुरहंत्रेथनमस्तेत्रिदशेश्वर ५ नमस्ते
ज्ञानदांत्रेचनमस्तेनागभूषण नमस्तेवेदविदुषेनमस्तेवेदधारिणे ६ नमस्तेभूतदमननमस्तेसुरमर्दन नमस्ते
जगदाधारनमस्तेजगतांप्रिय ७ नमःपिनाकहस्तायनमस्तेकृत्तिवाससे नमोऽघगणाध्यक्षनमस्तेमुनिस
प्रिय ८ नमोस्तुमुनिपालायनमस्तेमुनिसंश्रय नमस्तेवरदज्ञाननमस्तेधर्मपालक ९ नमस्तेधर्मकृत्तेभ्यो
गोदात्रेकरप्रभो नमस्तेसुतपःप्राप्यनमस्तेतापसप्रिय १० नमस्तेनिधनायतपः पालयतेनमः सृष्टिस्थिति
विनाशानांकर्त्रेतुभ्यंनमोनमः ११ सभामध्यगतान्दृष्ट्वाविकलीकृतचेतसः उवाचब्राह्मणांश्शंभुः केनस्थेसुदुःख
ताः १२ ऋषयऊचुः मणिमत्तोमहादेवोमणिशैलाधिवासिनोब्रह्मणंतपसाराध्यतावजयत्वमीयतुः १३ नवधो
पंचवक्त्रेणचतुर्वक्त्रेणवाक्वचित् षण्मुखेनदशास्येनदशबाहुनावापिदेवधूर्येणकेनचि
न राक्षसेनापिमनुजैःसिद्धविद्याधरादिभिः १५ वरदानबलोन्मत्तोदुर्मदोदुष्टमानसोताभ्यामहितंलेराज्यं

15/1985

कीयतेलोकपीडनं १६ याभ्यांविभेतिशक्रोपिन्दंडपाणेंतकाकथा १७ ऋषिणामाश्रमाः सर्वेविध्वस्ता
स्तेनपापिनाः १७ उन्मूलितानिलिंगानिस्वयंभूनिनिवेदनः जलतीर्थेषुरम्येषुविचरंःकुजेशस्तयोः
९८ तयोरनुचरैस्वर्गात्केनाप्यकर्षणाविकलाः दिव्यासुरविलासिन्योमुक्ताःप्राप्यामृतंतले ९९ पानंकलि
विलासायपानपात्रेमरुत्वतः आनीतममरास्यामेनकाख्यमनोरमे २० प्रत्यहंनंदनोद्यानतनुस्त्रीकुसु
मानिच पारिजातस्यमधवाप्रस्थापयतिनद्यात २१ प्रासवायघटिर्बद्धानदृष्ट्वैःकल्पशाखिनो दा
तव्यकल्पितंनार्हसुष्टदुष्टमथापिवा २२ निक्षेपितिःसुरमणिकिंचित्कालंमरुत्वतः कुबेरवाचवेकुंठा
तसुराणांसुरप्रियो २३ पीयूषरसपूर्णानिस्वर्णवर्णानिनित्यशः प्रत्यर्पयतिसुग्रामाप्रीत्यामित्याफ
लानिच २४ यत्किंचिन्नागलोकेस्मिन्नपूर्ववस्तुसुंदरं भोग्यंतयातिभोगायशक्रःप्रापयतिप्रभ २५
अग्निस्तेयाप्रतोषनदारुभानद्वयानशे सकंपमानहृदयःस्वपुरीमधितिष्ठति २६ विश्वसहाररसिकस्
तोनःशासनायोःनाभिभर्तिकरंदंउचेउवृक्षममंउले २७ कोणेशकोयोजातिमात्राभावेनगौरवे क्षमा
दानादिकेप्रमतानुनेसनंतनयो २८ वरुणावारुणीभानद्वयंभूयेववपने शिरसावंद्यनेसम्यक्कदादेशाद्दि
चोष्टते २९ सर्वदासर्वगोवायुस्तत्कांतासुरनअमे हरनेस्वल्पभावेनभयात्कर्षमुपागतः ३० संप्रापय
तियक्षेन्द्रःप्रीत्येवभयगर्भया नत्यगीतेषुचतुरः कामिनीरत्नकापुरात् ३१ माणिक्यरत्नदीपानिचेनाम
णिसमानिच ददात्यब्धिःकिमाश्चर्यंपयोराशेरापिसेवकः ३२ तपोव्ययभयादेत्योनत्रयंतिमुनीश्वराः
शुनिदंडहतेनेवहानिःकिंनहिज्ञायते ३३ तयोर्मुख्यस्तमस्तारेआसमदासमदातप्रतापवान् आश्रमा
न्नःसमस्यत्यनादुःखंस्तदाकरोत ३४ सर्वज्ञःसर्वदाग्रीत्यदृत्तेनानवात्सकी सर्वदापीडितास्तेनत्व
यिस्वामिन्यनार्थवत् ३५ कथयामःकथंदेवज्ञातात्वंदेवदोषयोः तेषामितिवचःश्रुत्वाशंकावचनम

ब्रवीत् ३६ नदृष्ट्वा ब्राह्मणास्तेनदुष्टकर्मगतायुषा भग्नास्तेनमनोरम्यारुद्रहंसस्यपंजराः ३७ प्रध्वस्तामममल्लूनका
लसर्पस्यपटका द्विप्रांलोल्यवशंनेवमूर्खकेनक्षणायुषा ३८ दैत्याधमंग्रसामिनिसादहासेससुत्थितः जटाःसं
नाउयामाससखदादोपहताभुवि ३९ अजापनमहामारीदीप्तदावानलप्रभा सिक्ताःनेर्मुनिवर्यैश्चरोषाकर्षण
सर्पिषा ४० ततःसाक्षन्मारीतिनामधेयमुपागमत् दंष्ट्राकरालवदनाजिह्वालोलनभीषणा ४१ नानायुध
धरात्युग्राज्ञानभैरवनादिनी ज्वलज्झिखवकल्पाग्निर्वाधिनाभुवनत्रयं ४२ इतिश्रीब्रह्मोउपुराणेपंचमस्कंदस
त्रखंउमल्लारिसंत्रमहात्म्येशिवविज्ञापनानामससमोध्यायः॥७॥ नारदसनत्कुमारउचाच॥श्रुणुध्वंब्राह्म
णायुयंकलिसंत्तप्तमानसाःकलोसाहिप्रदत्तणांभक्तयायत्त्वंस्यापिवा १ मार्त्तंउमैरवंरूपंबभारसरसा
विभ्रम् महाहिवलयानर्यचंद्रमार्त्तेउकुंउलं २ उमरंत्रिश्रूलसहितंरवंऊपात्रंसुशोभितं नमत्कांचनसंका
शंमुंउमालाविभूषितं ३ माणिक्यपंक्तिसदृशंदंष्ट्रानावलिशोभितं खंउदुंबरवंरंत्र्यक्षंमहामुकुटमंडितं
४ वसनंरक्तनाहृल्लद्रजनीचूर्णगुंठितं तापच्छछविपिछालीस्थूलचामरवीजितं ५ उत्तुंगस्तनसंभार
नरणीकरपल्लवैः रुध्यमानमहारावसारंभयसमाकुलं ६ सप्तकोटीगणाकीर्णंपिशाचाबलिपालकं
एवंमास्थायनद्रुपंनेजसानीवभासुरं ७ सूर्यकोटिप्रतिकाशंचंद्रकोटिसमप्रभं आदित्यासुरान्सर्वान्नि
र्यातसमरोद्युताः ८ शस्त्रैरस्त्रैःसमायुक्ताबाहनैरवैरलंकृताः सन्नाहैर्वज्रकवचैस्तथादीप्तिसमायुधैः
९ अथनत्रिदशाःसर्वेनिजसेनासमावृताः सेनिकात्समरानंदसंदोहेमंदुराबभुः १० उपत्यकासुकेला
सगिरेःसुसमभूमिषुनर्पासेनाष्टथकस्वामादव्रयामासस्कलिनः ११ आरुढस्यवृषस्कंधेक्रोधज्वलि
तचक्षुषः मायूरचामरस्फारप्रभामुकुटशोभनः १२ शुभ्रांशुमुंउलाकारधवलछत्रसंविनः प्राकप्र
नापयत्राः पाटवंदीजननुनस्यच १३ स्कंदउवाच मयूरवाहनादवाःशक्तिकुतायुधोद्यनाः उल्लस

17/1935

न्नीलसंन्नाहाविरास्लममसेनिकाः १४ आदित्यंतेगजारूढास्फुर्जत्कुलिशशोभिनाः शोभनेपल्लवछत्रेदेवेंद्रस्यचम
रियं १५ गंनेर्विलासंकुर्वंतिनुरंगाःसादिनोदिनाः मनोरथमयंयत्रसासेनावज्रिणोपरा १६ शक्तिस्त्रास्त्रज्वलद्दीप्तिवा
हिनीमेघनादिनी दावदीप्तादिसंकाशादेवयंज्ञातवेदसः १७ गलद्घंटालुलल्लोलानादिसौरभभासुरा प्रचेतोदंडसंहृद्
ध्यासेनेयंयामिनिविभा १८ दंष्ट्राकरालवदनेरक्तव्यादत्तमुत्कटे सूर्यधारावलीरवंदेवनिर्ऋतमाश्रिते १९ चलत्पाशा
वलीहस्तावारुणीयामिनीकिनी कुंकुमारुणनासीरराजनेचंद्रशेखरी २० ध्वजपल्लवसंछन्नासेनयंनानवायवि ध्वजायुधा
मरुद्घोरामर्मराभासुरारुणा २१ चंचत्कांचनसंन्नाहाकांचनछत्रभूषणा स्वर्णदिग्रांचुशोभातिसेनयंनारवाहिनी २२
यत्रोदरमुखावाहागजास्यायत्रसादिनः दीप्तोकुंशकुठारश्रीर्लंबोदरचमूरियं २३ मृगास्यासुरगायत्रछत्राणिध्वजा
निच चामराणिप्रभावंतीसाचोद्रासवलाचमूः २४ हंसकांतमयोनुंगासुरंगायत्रकुंजराः आज्ञयानोरियंसेनाकर्मउलु
लसध्वजा २५ नीलमेघाजनप्रख्यासेन्नाहाशंखचक्रिणी देवपीतांबरछत्रासेनागारुडवाहिनी २६ शूलखट्वांगहस्तैर्यग
जचर्मपरिच्छदा सेनेयंशोभवीरेणांत्रीलोचनत्रयभूषिता २७ इतिदत्तर्यातस्कंदक्रोधान्मलवधोद्यतः मार्त्तंउमैरवः श्री
श्रेयोमणिमयाचले २८ चरंतिरोद्रवेतालाभूतांप्रेताश्चडामराः शाकिन्योमातरोल्युग्रानानायुधकरोद्यताः ३९ अ
मरद्वंगहस्ताग्राःकेचिन्मुसलपाणयः चलःशक्तिधराकेचित्केचित्परशुधारिणः ३० त्रिशूलतुल्यनासाग्राःकेचिल्लो
गुलपाणयः शोभनामुद्गरैःकेचिद्दंडमालाकरोद्यताः ३१ केचिच्छोणगलस्वाश्वक्रचालनतत्पराः शंखवप्रभृताः
केचित्कालदंडास्यमौउनाः ३२ केचिच्छरावराभिल्लाःकुंतपट्टिशधारिणः धनुर्बाणधराःकेचिद्दंडमालाकरोद्यताः
३४ चर्मखड्गधराश्चान्येखेटकुंतमहाबलाः मुद्गरानश्मयंत्र्यक्षकेचित्केकणदंडकान् ३५ नाभिचुंबत्प्रलंबोष्टदंष्ट्रालं
बनवक्षसः केचित्पचंउनयनाव्याघ्रभास्याश्चकेचन ३६ केचिद्विरूपनासिकास्याःकेचिद्वाराहउाननाः शुंउानासावक्रनुं
डास्त्रिशीर्षाःसप्तशीर्षकाः ३७ षट्सप्ताष्टकराःकेचिद्विलंबिहनुकुंउलाः ललाटस्थगिताःकेचिद्भालविलोचनाः

३६ कचिद्वधिरिकावक्त्रानासिस्थकरसनोच्चलाः तिर्यक्कुर्चलंबदोपाल्लदाछन्नागयष्टयः ३८ कचिदूर्ध्वकराः क्रूराः कचिद्दीर्घ
त्रिलोचनाः मुंडमालाधराः कचित्कचित्कर्णरहितानानाः ४० कचिदूर्ध्वपदः शीर्षकरयानामदोलदाः कचिन्नीलाननाकचि
द्वक्त्रागादेनुराननाः ४१ कचिद्भल्लगभल्लांकाःवल्गुः सत्वसंभ्रमाः महामात्यामहोत्साहामहादेवात्मजाइव ४२ त्रिः
सप्तनवजिह्वाश्चापंचसप्तदशाधराः चतुष्कर्णात्रिकर्णाश्चज्वालास्यापंचतुर्दिला ४३ वाद्यसंग्राममुरजाध्वनिनाल्मो
मरस्यन रणदुंदुभयोढक्कानिःसाणाघनघोषणः ४४ उद्घोषारणकेकालारणनालाः सुनादिनाः जयघंटादिवाद्या
नियुगपद्ध्वनुस्तदा ४५ रेणुश्वरणमाहर्यंत्रिघर्षुर्युद्धभैरवः सस्वनुर्युद्धकासोलाश्वकणुरणकोघालकाः ४६
नथापिनाकवाद्यानिजगर्जुर्जिउमादयः ववदुर्दुर्घुष्टंगाणीतस्तनुपटहादयः ४७ गगनंप्राहृतंभाति नानावर्णध्व
जांचले श्लक्ष्णिनःक्रोधवीरस्यविनानामविविस्फुटं ४८ सुभैरमुंडःसुवीराणांचामरैस्वर्णदंडकैः चंद्रिकाप्रहितेवो
मनदाभद्रजनीविना ४९ शिवःसुरथिनांनहुंकारस्कंधाधिरोहिणां चक्रेनुमयूरकुंचानांदीप्याश्चत्यममध्वने
५० ततःफणिफणाटोपःपृथिवीमज्जनोन्मुखी वराहदंष्ट्राभंगेचचातुरंगस्यभारते तेनघोषणदुग्धाब्धौक्षुभि
तामधुसूदन तेनजागरयांचक्रेशेषपर्यंकशायिनः ५२ जगमागिरयानीलाइवधावंतिकुंजराः महावदेकुशानु
शानगणय्यमदोद्भटाः ५३ तत्रतेषामभत्मार्गमदासारतरंगिणी तोत्रेनयुर्हयाःस्वादयुक्तापस्युद्रेहसः ५४ क्षु
ब्धद्वाहखुराघातेस्रुर्णाभूतात्रमंजरजः घर्षणैःश्वक्रनेमीनामस्पृशद्गगनमध्वनि ५५ इत्यस्वल्पबलोपेतश्रीम
न्नेऽभरवे त्रिलोक्यानुचरामल्लैःकथयामासुरासुराः ५७ इतिश्रीब्रह्मोपुराणेपंचमस्कंधेषोत्तरखंडमल्लारिक्षे
त्रमहात्म्यनिरूपणेन्यवर्णनोनामाष्टमोध्यायः॥८॥ ॥श्रीसनत्कुमारउवाच॥अथागतंमहेशस्यसैन्यंसर्वदिगे
नरान् असंख्येयमनारंभयदीप्तशस्त्रावलीवृतं १ इतिसंकथयामासुर्दैत्यानामधिपंप्रभुं मल्लंतस्यासुरेंद्रस्यदूता
विभ्रांतचेतसः २ मल्लउवाच कोसौमहेशःकिंसैन्येरुपभोगसमन्वितान् यस्याप्रावरणंचर्मभूषणानिभुजंगमाः ३

19/1935

इतिचिंतयंतंवीरंकायत्कथयफले रुदंतारुनंतेनोहविपरितार्यभाषणं ४ सुहृदाममतस्यादिकेरलासोभुजपेंज
रे निधायोद्धतिलस्यबलंमत्पुरतंकथं ५ अथासौल्लयोनिष्टनतेनुगत्वारंगतः तस्मादालोकयामासशंभोसै
न्यमंदैत्यराट् ६ तंदृष्ट्वातर्भयोदैत्यःश्राणोदत्तवानुगजान् सुरादेनायसुरायददोवेरावतंगजं ७ निर्जनध्वंसिनंवीरं
सेनाकोलाहलाभिधं विपुलनायंनाकटंचतुर्वाजिविराजितं ६ उद्दंडचमल्लायचतुर्दंतमहागजं देवन्द्रायवीराय
ददौसुरपतीगजं ९ तस्मैचवाजिचित्रांगोदंतःकाश्मिरसद्रुपः रत्नकांचनपल्याणसंराजत्पृष्टमंडलः १० कुंजरंसोर
भास्यायहिमवंतंमहाबलं इंद्रगोपेतुरंगंचचतुश्चामरशोभितं ११ सुरेंद्रदर्पदलनोबहूनांराक्षसांपतिः तस्मैकर्परति
लकंवाजिनेचगजाधिपं १२ चामराणिप्रभावंतिसन्नाहंसूर्यतेजसं वैरीदर्पहरंखड्गंनाबूलंशशिनासह १३ सुरथा
सायंदवारिहस्तिनंजयमंगलं अश्वंचंद्रांशुसन्नाहंभल्लंनिजकरस्थितं १४ नरविध्वंसिकायाश्वकस्तूरीकवचाभि
धं नंदनोपवनदत्तनंतेजश्चसदामदं १५ वाहैश्चतुर्भिःसंयुक्तंपद्मरागदलप्रभैः कांबोजैश्वेटकोपायरथंचविज
यध्वजं १६ सिंधुनादायमत्तालिमालाव्याकुलितानने प्राक्संग्राममहाशौर्यपरितोषणसुंदरं १७ इंद्रनीलप्रभा
बाणाग्निवीरंकनकप्रभं यस्यतत्स्यंदनवरंप्रायच्छद्भानुरवायच १८ पत्त्रासिदूरवर्णाश्चःश्यामकर्णामरुज्जवाः
तंरथंधूम्रवक्त्रायगजेनीलगिरिंददौ १९ उल्लसन्नीलमकरंस्वर्णवर्णाश्वभूषणं रुक्मध्वजंरथंशूर्पकर्णाय
व्यत्तरत्नदा २० ज्वालामुखःश्रुत्रजिह्वाःसुरारिः सुरसूदनःकरालपावकाख्यश्चशक्तिदंतप्रतापवान् २१ भी
मारव्योभीषणमुख्यांदवमल्लायुधानकः निर्जरानिर्गजमुरवारकाक्षश्चिदशार्दनः २२ कालध्वंसीकुंभनासासी
हपादोमरांतकः खरशेमाखररथःखरवक्त्रःखराधियुक् २३ ऊर्ध्वकेशःसप्तबाहुर्नववक्त्रश्चतुर्भुजः हलदंतः
क्रूरदृष्टिर्लंगुलाकरभाननः २४ वज्रदंतःखरनखरःखड्गकेशःसुरासनः असिसिक्तःकुंजलिकाकर्मकर्णोत्रि

लोचनः २५ उदग्रास्योदुर्मुखश्चामरश्चमरुत्तनः वज्राग्निदुर्धरोदुष्टः स्थूलरोमाविनासिकः २६ विनासाःसम
रसनत्रिशिरांश्चचतुःशिराःविद्युत्केशोज्वलद्दंष्ट्राघ्रवक्त्रः सुदुर्मनिः २७ दुर्मुखः शरभाकारः पवित्राशीद्रुज्ज
टः तीक्ष्णकर्णःक्रोधमूर्तिःपाशकर्णप्रमाटनः२८ सिंहनादःक्रूरनादःखरनादोश्वहर्षतः शुंडाहस्तःकोशबाहुस्त
ीक्ष्णास्त्रपाटवी २९ नीलाननस्त्रितरंगाःस्त्रिकर्णश्चैवविक्रमः श्वेतोदरः शातक्षश्चधूम्राक्षावीरस्वादनः ३०
सुग्रीवःस्थूलवाहुस्थूलग्रीवःशिवारुतः केशमूर्तिर्महाकेशमूर्तिर्भीममूर्तिर्महोत्कटः ३१ इत्याद्यनेकदे
त्याधान्वाजीकुंजरान्वामरैःकरैरुत्तमसन्नाहैःप्रियवाक्यसुदुष्कृभिः ३२ वस्त्रालंकारतोदूलैरहयामासतत्क्ष
णात आदिदेशततः सर्वास्त्वर्यतोलयुसुंदरैः३३ स्वयमारुह्यचोत्तुंगसहस्राक्षंमहारथं सर्वशस्त्रास्त्रसंपू
र्णमंत्रयंत्रविधानवित ३४ क्षणंमत्तासुरादैत्यस्तेजसादीर्घतोभवत निर्वाणसमयेप्राप्तैःप्रदीपइवदुःख
दः ३५ नहुष्यमाणंदैत्येन्द्रःकुंजरस्कंदलालितः चलच्चामरदानियत्रंदनोलसंतिच ३६ तत्सेनावाद्यनि
र्घोषैस्तुमिताभूत्तोयराशयः वेमुर्जलंतुरंगास्तीव्रभीषणसहसानदा ३७ उच्छलत्तुंगसलिलप्रकाशद्रत्नजातयः
आलिलिंगुहरेःकंठेलक्ष्मादुर्धर्षवुधस्त्रिना ३८ आरक्तनीलपीतायैःस्वच्छैरापूरितेनभः सिंहनादैश्चदैत्या
नांप्रतिशब्दैर्महाभटतां ३९ शिरवराणिजहुस्तेषांसहसाबासलालसः उद्दीप्तिताःकिन्नरास्तेसनाघोषैर्दिवंय
युः ४० इतिश्रीब्रह्मांडपुराणेपंचमस्कंदेक्षेत्रखंडेमल्लारिक्षेत्रमाहात्म्येदैत्यसेनानिर्गमोनामनवमोध्यायः९॥
॥सनत्कुमारउवाचःशृणुध्वंब्राह्मणादुष्टकलिकालमलापहंचित्रंचरित्रंमल्लोरेःश्रोतृणामभयप्रदं १ सप्त
कोटिगणाकीर्णादेवामार्तंडभैरवैः तत्सेनाधिसैन्यनंदैत्यामल्लःपरिवृतः २ शोषणंतंमहासेन्यंमीलितेतुपर
स्परं सिंहनादैश्चवीराणांमत्तलंबधिरीकृते ३ मिथोमकरतुंगानांसघटश्वासरोसिच फेलुरोदोलयामासु

21/1935

ध्वजानामुन्नतोचलाः ४ ललाटपट्टात्पतिलनूकुंजराणांसमंततः आचकर्षमरुद्वेतस्त्रोकुशैरंकुशान्मिथः ५ यो
धाःकुंतैश्चशूलैश्चताडयामासरुद्धते स्वैरंकर्चकचाक्रोत्यामन्योन्यमतुलत्सवाः ६ शुंडादंडानकुंजराणांनिजघ्नुः
करवालनः नाडिवांमकरांग्रणधाराधाराहतान्मायः ७ चचालगोलोलक्षायाःकालबालइवाजिगः मिलत्कपाल
निर्नदैःकुंजरैःकुंकुमारुणैः ८ चक्रयानइवत्रासीत्संग्रामश्चदारुणे टणत्कारैश्चनास्त्राणांभीरुणांव्याकुलात्मनां
९ विचिकेपुरविस्फुलिंगास्त्रसंघट्टसंभवाः रणांगणेरजःकीर्णखद्योताइवनिशि १० कुंजस्कंधरसंरूढाःका
लसन्नाहसंवृताः वरुथःसमरेयोधाःशराधाराश्चवाबुदः ११ निजघ्नुःसाधयःसादीनूभल्लैरवैर्भटान्हयांडिभिः च
क्रिकामुष्टिघातैश्चधनकंकणताडकैः १२ अमुष्टयंमदृष्टाणांप्रहारैर्दारुणैर्मिथः अत्यासन्नतुरंगास्तेकशा
कैरिमहाबलाः १३ बाणैरस्तमलोहाग्रैःविविधुस्तरगान्मिथः रथिनःसारथीन्शीघ्राद्रथिस्तुरणात्सवे १४
वभंजुःशूलशक्तीश्चकर्तिकान्तशोभितान् धावमदातिरंहसोनियंत्रैकारितघोटकान् १५ अशोपदादयःशू
रालोहसंनाहसंवृतान् विजघ्नुःक्षुरिकाघातैस्तुरगात्सादिनोदितान् १६ ज्वलच्छूलाग्निभालिभिःकुंजरान्
समरांजि धनुर्ज्यामुक्ताभिःस्ताडयामासमद्रुतं १७ तीक्ष्णशूलप्रहारैश्चरथिनःसुरघोटकान् जीवित
व्यांपरित्यज्यप्रजघ्नुःस्वरक्षकान् १८ अक्षान्निघट्टयामासुःकुठारैरतितीक्ष्णकैः सोढाशस्त्रप्रहाराणांस्यं
दनानोपदांतपः १९ किंचिकांचिच्चमुसलैस्फुलैलोहार्गलादिभिः समेस्चूर्णयामासुःप्रहारस्वधिरारुणां २० के
चित्खड्गसंज्ञानेर्घातैःशीर्षाण्यकुंचयन् तथानिष्कासयामासुर्बहिर्व्यचनपीउकान् २१ काश्चिदेकहलाग्रेश्च
श्चव्याचकर्षुपदातयः तान्तोनिहन्युरपरानिस्त्रिंशैरस्त्रचंचुराः २२ केचिच्चक्राणिमुमुचु तीक्ष्णधाराणिपज्जवः
विशासुस्तान्यरेन्यस्तैर्नित्यसंग्रामपंडिताः २३ अपरेमल्लघातेननिर्गच्छंतपथातथा जघ्नुःकराभ्यांसुभटाः

कांश्चिदेकःपरस्परं २४ ज्वलनास्त्रशरसंघातैर्घातैः क्षुण्णागयष्टयः परेषां घोणदंशास्तेसरोषारधरंधपुः २५ हांकचि
दुत्तसंदंशपाउनादरुंनसन् परेषांकापबहुलापतितास्यवनांतले २६ उद्रेरंकुनेनुग्रान्यराक्रमवतोहिषान् बबंधुः
पाशजालेनविषयानिवयोगिनः २७ शस्त्रशस्त्रायमानांश्चसन्नाहादुधनायुधान् कांचिदुल्लालयांचक्रुस्त्रिशुलाग्रेण
भेदिनान् २८ साहेरपतितांश्चार्षिगदाघातानभ्रमप्रदान् धामंतोदुर्वचांसीवतत्प्राणहरणेष्ठवः २९ हनिष्यातोच्छल
छोणशोणतछत्रमंउलाः स्वामिसंतोषकारणायुयुधुःशस्त्रपाणयः ३० सुरांगनाननेःपर्णदृष्टशुभ्रांतचक्षुषः
वीरामुद्वरघातेभ्रपतत्चंद्रेनभस्तले ३१ प्रस्फुरांभिउमाल्लोष्ठाःसुवृत्ताघाटनाआप रेणुःपरेषांहृदयंकुराद्धा
इवदुर्जनाः ३२ कठारदुःकुठारैकधाराहतिभवद्वपुः कीर्त्तेपुष्पान्परंकेचिनाम्लतिप्रवदनुभयान् ३३ क्षिप्त
शस्त्राच्छलद्रक्तपुरस्नातास्तेणभटाः अवनीशोभयामासुरुत्फुल्लाइवकिंशुकाः ३४ मुष्टिप्रहारैर्युयुधुःकबंधा
दिव्यचक्षुषः स्वामिभक्तिप्रभावस्यकःपरेवेतिनत्वतः ३५ छिन्नकंठाकुठारांग्रेनेन्नतुःक्षुभटारणे गजयो
धाधराः केचिद्रणेशाइवदुर्मदाः ३६ रणेविक्षिरसोवीरादुद्रुवुःस्वजुपाणयः दोर्मूलावर्तमन्युग्रंदशोयत्नः
स्वसाधवे ३७ दर्पधाराच्छविच्छास्तिर्यग्यज्ञोपवीतिवत् नेमित्वामंउलंभानाः सुभटास्त्रिदिवंयुयुः ३८ पतित्ताः
करिकुंभानोपतितानोनश्चापरि शृंगाररसनिर्भग्नमानसाइवतेबुभुः ४० नर्त्तावभ्रुवुरस्त्रस्यशाणफणावल्लयुनाः
रुयानारोप्यवर्णानोयासुरुसायुतंगलैः ४२ कर्तरीभिःसमायुक्ताःपत्रैर्बाणाविचित्रिताः नरंगालिषुलीलासुशफरा
इवेराजेर ४३ तोमराणितरंगनियासुकुर्मइवाभ्रनाः शिरांशिरुत्तवीराणांकमलत्वमुपाययुः ४४ मांसाहाकर्मनिर
ताः श्रुतकोलाहलारवाः इवमांनिमहान्मनाःशाकिनोवनदेवताः ४५ कुंजराणांतुरंगाणायास्त्रेणमहतिच ग्राहतामा
ययुःसद्यश्चलंतिबलवंतिच ४५ जग्मुःशोवल्लनोपासुकेशपाशाःसुविस्तलाः केशाकशिमियोयोधशीर्षेभ्योवियोजिताः

अध्मातजठरास्तोशानोगतोरविशरते परान्नभोजेनेस्तसोब्राह्मणाइवतुंदिलाः ४७ सद्यःछिन्नप्रभावेनेणगणानिपतिताअ
पि उत्तस्थुःस्वायुधेयुक्तायथापूर्वेरणेगणे ४८ दैत्यानोतुभयात्सर्वेनोतस्थुःसमरेरताः आद्राइवदयःषंडाः प्राणहीना
दिवंगताः तुष्टुवुःप्रथमासर्वेदेवमान्नेउमेरवं भयेतिमुनयोस्तेषादवदस्युगपत्रदा ५० अवाद्ययन्जयवाद्यानिकुसुमा
निदिवसुराः ववर्षुर्ललितेगीतिमगायत्सुरगायका ५१ इतिश्रीब्रह्मोउपुराणेपंचमस्कंदेक्षेत्रखंउे मल्लारिमहात्म्यमल्लासु
रसैन्यवधोनामदशमोध्यायः॥१०॥ ॥सनत्कुमारउवाच॥अथश्वेनिहतेसैन्यसंदेशोमर्षपूरितः धामतनासापु
टोदैत्यस्तंक्रोधान्निश्वासयोगतः॥१॥वल्लिकुंउेक्षणःकंपमानरवऊःसुभीषणः शीघ्रंनेदंतितुरंगानुवाचनिजसारथिं॥२॥
मनःसेनाधिपोदैत्यःखऊदंष्ट्रःप्रतापवान् सुविज्ञापयदिशंस्त्वंममल्लारिंअमरेश्वरं ३ कियत्सैन्यमिदंदेवग्रासमात्र
मिवाधुना नास्तेतवप्रकोपायतोबलंदीयतोमम ४ तवमर्त्तप्रतापोहसमेरुंजयनिश्चयः हत्वावीरसहस्राणांमेकाकीत्तेन
सिकं ५ मयिनिष्ठनिदैत्येंद्र कथंनेयुध्यतेस्वयं क्षणंस्थित्वात्रपश्यस्यपत्रयमेरणकोत्रहं ६ अथसोदैत्यराजेनखऊ
दंष्टःसमीरितः स्वामीसन्मानतोपणयंयोयुधायसन्मनाः ७ वाजिनांपंचभिर्लक्षैरश्वेरुद्रगुणैःसह चतुर्गुणैःश्वकरि
क्रमैर्जारूढःश्वशस्त्रवान् ८ वाद्यदुंदुभिनिर्घोषैःसोधुधान्सुरमर्दनः ऋतवेदाजनस्तोत्रश्चारुचामरवीजितः ९ नमायो
तेसमालोक्यसमादिष्टःशजननः युध्यस्वेतिमहेशानखऊदंष्टेणसत्वरं १० प्रसादइत्युवाचेशसेनयानिजयारुतः अ
नेकशस्त्रयुक्तस्वामी चातुरंगपरिवृतः ११ मयूरपिछसमेरेसेविनछत्रमंउलः मयूरवाहनस्तत्रतेथासमरांगणे १२ आ
वांपासमरीयस्यात्तेनाभ्यांकिंप्रयोजने युध्यस्वेत्यवदद्वाक्यंखऊदंष्ट्रंशजाननं १३ बालस्त्वंश्मश्रुलिनःसर्वेसैन्येनकिंत्व
रक्षसे संग्रामायसंसैन्यस्त्वंनष्टस्यशरणावयं १४ याचस्वपोलिकांदुर्गोनासाभ्यांजहिरेकपं नवनीतांशनेशक्तेकथंयु
धायवक्ष्यसे १५ उत्संगेयाहिरेमातुर्मुंचमुंचाजिसंभ्रमं कोमृत्यानिनवोगानिनिर्दयोममसाल्लयः १६ इतितस्यवचः
श्रुत्वाचुकोपसुतरामसो विद्योदैत्यबाणानासस्त्रेणासिदंष्ट्रके १७ तेननेवज्रवालेनबाणाः श्छिन्नाःसुरास्त्रवान्॥

विव्याधचससनाम्येबाणैःशतसहस्रशः १८ बाणजालंसमायांतंवीक्ष्यासोपार्वतीसुतः शस्त्रास्त्रनिवारयामासश्रमंत्याब
हिरासुतः १९ ततःसकुंजरारूढश्चापरीव्याधलक्षितः जघानषण्मुखंबाणैरस्त्रज्ञःसमरेस्थितः २० व्यधत्तनेमयूरेण
समुत्पत्यनरस्थले संधानंतस्यदैत्यस्यस्वामिनाधिष्ठितेनच २१ संधानंव्यर्थनांमत्वावीक्ष्याकार्तिकेयान्मुखं जघान
कार्तिकेयश्चःसंरंभसरभंगले २२ ततःकोपेनपूर्णोसावविध्यत्तस्यकुंजरं मज्जत्कर्णपलाग्रमर्धचंद्रेणरणेस्थितं २३ ष
ण्मुखस्यधनुर्वेत्ताक्षुरप्रेणाशुगेनच चिच्छेदप्रान्ननेदैत्योध्वजमस्यासिधारया २४ रत्नैर्विनिर्मितंतुंगान्मुकुटिना
शुगेःक्षणात षड्भिस्तद्विगुणैःकर्णकुंडलानीषुजन्मनः २५ व्याकुलीभूतनासिकोबाणजालैरजस्रदा ततःकोपेनमह
तासुरदंष्ट्राग्रभीषणः २६ मुमोचशक्तिमत्युग्रांशतघंटांविभूषितां कल्पांतज्वलनज्वालानिर्मितामिवदुर्भरां २७ दै
त्याधमसहस्रेणतिसतेनाभुगदृष्टिभिः वीर्यमाणापिहृदयेपतंतस्यचपाणिना २८ विरुद्धःशक्तिघातेनमुखान्वासुन्मदो
द्धतः पत्यायमानेनतेसैन्यमारयामासुरेश्वराः २९ कंचिन्मुसुलयांतेश्वसुनरोपीडितोरसः रक्तांतराक्षसांवमुद्दिग्भ्रांतो
भ्रांतलोचनाः ३० परित्यायानसंभ्रांतमानसाःराक्षसाःपरे आसन्नपरणामूर्छामाययुस्तत्रसंगदे ३१ पतित्तानांच
शस्त्राणांधाराभिर्गलितोग्रयः केपिधावंतिसमरेभीरवस्तत्परोन्मुखाः ३२ पपुःखेदजलंकेचित्सुरेगाणांचदेतिनां भे
गभीतित्यक्तांताःकोणापाजीवितान्नाया ३३ इतिश्रीब्रह्मोउपुराणेपंचमस्कंदेक्षेत्रखंउमाक्षिक्षेत्रमहात्म्यखउदृष्ट्व
धोनामएकादशोध्यायः॥११॥ ॥सनत्कुमारउवाच॥ हतसेनापतौतस्मिन्सुसैन्यश्शिवात्मना कोटीनांरक्ष
सांस्वामीहमदंउग्रचामरः॥१॥वीज्यमानोरथारूढःशस्त्रविद्याविशारदः उल्कामुखोमहावीरःक्रोधनरणमार्यया २
वाजीनांलक्षविंशत्यारथानांकोटिभिर्युतः कोट्यर्बुदकुंजरैर्युक्तोसंरंभेपदगोवृतः ३ तमालोक्यस्थितोत्साहंसमराभि
मुखंशिवः गणानामधिपंदेवंनुनोदरथिनंतदा ४ दैत्यनाथहतःसोथकितंयुद्धनबालक मधुराणिचखाद्यानिमोद
कंप्रमुखानिच ५ कुमारायसुखंगेहस्वार्थंशस्त्राणिसंगरे संतनव्याहृतःप्राहवाचालत्वमलंतव ६ दैत्यसेनासुदुर्ला

25/1935

न्योमोदकान्भक्षयाम्यहं शिवस्यबलकोनूनंभवेन्मतकोधुना ७ इत्युक्तोराक्षसःकोपाज्ज्वलन्दृङ्निरीक्षणः मुमुचेनीक्ष्ण
धाराणांशराणांशतमद्भुतं ८ तोछरान्परशुधारेणगणेशोलीलयाच्छिनत् संदधेसोतितीव्रेषूःशराणांहसहस्रकं ९ तेन्ना
राचाजिनांगेकेचिन्मग्नाःसपत्रकाः उन्मार्गगामिनोभुवनहयाःसारथिनाहताः १० अक्षोबभंजमकरध्वजंतूर्णमरातिभवन्त
दा हाहाकृतेसुरैस्तत्रनृत्यज्जाकोधपरिप्लुतः ११ विव्याधतुरगान्तस्यबाणैःसारथिनंध्वजं तंचदैत्यगणाध्यक्षोविरथंप्राकरो
नदा १२ लोहभारसहस्रस्यगदांजग्राहदानवः भ्रामंतींतांकुमारेणचिच्छेदचगणाधिपः १३ गृहीतुमुद्यतःशक्त्यावाल्यकी
धान्महासुरः नावज्ञयाहनद्गणयःसदैनंनाभुमुष्टिनां १४ नावत्सनगरंसोस्यालुलुंचखनखैरखं तस्यदंतप्रहारेणप्राणा
नजग्राहविघ्नराट् १५ शिरोपिज्वातनयनंललज्जिह्वंचलच्छटं छिन्नःपदातिघातेनपपातविशिरोभुवि १६ विलोक्यतं
हतंदैत्यंतत्सैन्येयाद्भुमुत्सुकं अमृतस्यगणेःकोपाद्युद्धनीतयमक्षयं १७ तुरंगकुंजरमहारथांसारथिभिःसह अथतं
समरेदृष्टादीर्घनिद्रमुपागतं १८ उल्कामुखंमहासैन्यंसमरेरविलोचनः आशीत्यावाजिलक्षाणांरथ्यकोटिद्वयेनच १९
कुंजराणांचतुःकोट्यावि संरंभेर्यैःपदातिभिः आयुतैर्जयवाद्यानांसहस्रेणोन्नदध्वजैः २० स्वामिसन्माननोषणस्फुर
न्नासापुटद्वयः स्फूर्जंचंउमुजादंउःस्वर्णदंउश्ववाजिनः २१ चामरैःकुंतसारख्यैःसंग्रामायसमाययौ तमा
यांतंशिवोवीक्ष्यादिदेशजनयंदिनं २२ प्राप्तवंतंमहत्सारूप्यंनागभूषणं त्रिनेत्रंपंचवक्त्रंचचंद्रमुक्तद्युति
प्रभं २३ त्रिशूलादीनिशस्त्राणिदधानंचंद्रशेखरं कांचनस्यंदनारूढंसंग्रामात्सवपीवरं २४ तमुवाचशिवाकारं
त्वंभद्रेशंसिहेसुरं तनोर्लक्षणयाशोभाःस्वरूपंप्राप्तवानह २५ किंकरःशंकरस्याहंत्वद्धार्थमुपागतः तमाहःकुं
तलोमासवमरत्वंगतंतव २६ रेरेकुतोनाहंकस्यातांतधरक्षतु तमित्युक्त्वालललाटस्यस्वेदनज्यांममर्दच २७ तत्रसं
धानबाणानांशतंलक्षप्रसूतिमत् आकर्णंधनुरादायकुंतलोमामुमोचिवं २८ स्वदृग्वाक्यलोप्तेभ्यःशरास्तानू
सनिराकरोत् जयनंदीगणःशोभोर्ध्वनुरादायसुप्रभं २९ संदधेबाणमत्युग्रंदग्धंहालाहलेनच आपूर्यास्थलला

स्फालनेनेदैत्यमताऽयत् ३० वार्यमाणोऽपवाणानांश्रेतैर्वृक्षस्थलोपनत् निर्गतिष्टक्षरंश्रेणबाणेमेनेनमथा ३१ अथा
सोशरजालेनेत्राययामासनोदनं ससैन्यंसमरेतत्रयुद्धमत्रप्रभाववान् ३२ पराङ्मुखेभवनंदीरश्चाश्चैर्यलिनूक्षणात्
सारथिःशस्त्रनिर्भिन्नपपातधरणीतले ३३ धनुर्मुष्टियुतःसद्यश्चिच्छेदध्वमुत्तम नेनाद्रुद्रथेनाक्षिप्तोभिनोमुरवचो
दनात् ३४ पलायानंदेवानांसैन्यचूर्णश्चकारसः मर्दनेश्चक्रनेमीनांस्वांगकुंनाहेर्गजान् ३५ पातयामासतुरगान्
शस्त्रपातेश्चदारुणान् एवंसंक्षीयमाणस्वसैन्यनेघचलद्रणे ३६ क्रोधेनापूरितस्वांतः संवर्त्ताग्निविलोचनः अन्यंसा
रथिनायुक्तःसिंहनादंचकारसः ३७ तेनसैन्यंहतंसर्वंदैत्यानांशरवृष्टिभि विव्याधकुंतेरामाणमाग्नेयेनाशुपत्रिणा
३८ सपत्रीशोषयामाससुक्तेनस्यहृदीस्थिते ततःसविक्लवोदैत्याक्षमच्चक्षूरभूत्तदा ३९ हतेतस्मिन्दुराधर्षश्राम
त्राजयनंदिना पुष्पाणिमुमुचुर्देवाःआशीर्वादान्मुनीश्वरान् गायनंनर्त्ननेचक्रुर्यक्षगंधर्वकिंनराः ४० इतिश्री
ब्रह्माउपुराणेपंचमस्कंदेशक्रस्वर्गउमाशक्रमहात्म्येदैत्यसेनीकवधोनामद्वादशोध्यायः१२॥ ॥स
नत्कुमारउवाच॥ ततोहतेषुदैत्येषुसेनानिसेनिकेषुच यत्तद्धतेसंगरेतस्मिन्नूश्रयतांतदृषीश्वराः॥१॥ मणिमल्लो
रथापूर्णोरणवाद्यमहोत्सवा नाबुभावापसंग्रामेतिष्टतांक्रोधनिर्भरौ २ उवाचभ्रातरंमल्लंमणिक्रोधाद्रुनस्त
दा दैत्यराजमहाभाग्यादयमेपत्रयसंगरे ३ यस्त्वयंजगतांनाथःशक्रादिसुरपूजितः संयोद्धाद्यायेतस्मिन्मूल
भर्यंलभेत्तदा ४ पराजयजयाभ्यांमेजयणसुनिश्चितः इत्कत्वासिंहनादेनजगर्जमणिकासुरः ५ त्रैलोक्यंक्षो
भयामासस्वशब्दप्रतिनादतः चेलुःकैलासशिखरेबद्धसिद्धसमाधयः ६ हुंहानांकीन्नराणांचदृढान्यालिंग
नामपि कंठेमुरारेरमलालिलिंगप्रतिनाद्भीः ७ सिंदुरोद्भूलिनिशरामायातुंगविमूर्तिमान् लिखनूरत्न-
किरीटस्यकोद्भावादिदमंउले ८ शाभितोबाहुवंशत्यारत्नकेदनचर्चितः नउल्लक्षप्रतीकाशःकृणकुंउत्तमोऽ
तः ९ नीलमेघावलीछत्रःसर्वायुधलसत्करः जपाकुसममालाभिःदिव्यन्नूध्वंमजागलः १० पदातिगि

27/1935

रिसारेस्वेःपादंन्यासेमेहातलं पदेपदेविनिमयन्योद्धुमभ्यायथोरणे ११ तमभ्यागतमालोक्यश्रीमन्मार्त्तंडभैरवः
प्रहसन्वारयामाससंग्रामायगणान्द्विजान् १२ मार्त्तंडभैरवउवाचगंरेरेगणाःक्षणयुद्धमीक्षध्वंखलुमामकं शौर्यं
विक्षामेरुचास्यराक्षसस्यमहाबलं १३ वज्रचंभैरवस्यहृत्वादातिसमेरुच्या सिंहनोदनमहनाक्षोभयामासरोदसी
१४ तमुवाचमरुंदैत्यःकेनत्वमपिवंचितः भैक्षेयाच्चसदाश्रेयोभिक्षुणासमरेरणकिं १५ श्रुत्वेतितस्यवचनंत्रिने
त्रःक्रोधपूरितः दुद्रावतंदुरात्मानंस्फुरन्नासापुटद्वयं १६ लोहभारसहस्राणांगदयाकालतुंगया जघानमूर्ध्नि
सहसाजहौतांचखेटकान् १७ अवीवदच्चयोद्धारंतुंछभैरवंतबलं उत्तुंगापिचपीनोसिनेःसारत्वान्महत्वधु १८
तदाकर्ण्यवचःस्तस्यपुनरायोन्मदोद्धतः।।जहंसबाणैर्वेगेनसहस्रप्रसवक्षमैः १९ तानागतान्शरान्वीक्ष्यकर
वालेनसाच्छिनद्वान् सम्यग्जितेंद्रियोयोगीचित्तनविषयानिवा २० ततःसराक्षसःक्रुरक्षुरःप्राणाशताधि
कान् सहस्रसंदधेज्यायांशराणामग्निनेजसा २१ भास्मीचकारतान्बाणाहुंकारेणमहेश्वरः तमताऽयदुर्गं
णकिरीटसमेरुणा २२ उज्जगमुस्तत्ररत्नानिरवनेत्रेणकरायथा अभ्यधावत्ततोदैत्यःसहस्रभैरवस्वयं २३
चंद्रार्कासननीक्ष्णेनरहस्तस्थशिवाच्छिनत् तावत्संहारमास्थाय्यद्रुजंत्रांभार्दंदत्तवान् २४ ततःकार्त्तिकयाशंभु
संजघानस्वयंरुषा शस्त्रकोनामुरवेनेवजग्राहगुटिकामिव २५ अथशंभुस्त्रिशूलेनच्छेदयामासतान्रणा
न् दैत्येशोथाभवत्तुंगातुरंगवदनेक्षणात् २६ चकारहेषामत्युग्राजगत्क्षोभविधायिनी अर्धचंद्रेणबाणेन
ग्रीवातस्यच्छिनच्छिवः २७ तस्यासीत्कोजरीग्रीवाशुंगदंउविराजिता तंजघानकुठारेणतीक्ष्णधारेणमूर्धनी २८
ततोसोतुरगारूढःसादीस्यादुग्रखड्गवान् निहन्यमानशस्त्रौघैःदुर्धरोसोमहेश्वर २९ जघानकरवालेनभुजमध्येमहो
द्धतः तेनभूषणनागेंद्रप्रहारेणचखंडच ३० ततोमुमोचसहसाविन्यस्तांगस्त्रिजापति संतेनव्याकुलाभूत्तपपातास्वनसं
युतः ३१ जग्मियत्रतुरंगास्यमभूत्तीर्थंसपुण्यदं अथनाराचतीक्ष्णाग्रैःब्रह्माऽसमहरत्यत ३२ दैत्यराजःशिवंलक्षीकृत्य

सर्वेनिःसंतरं अंगेतस्याशराःशोभाविश्वनाथनटस्यच ३३ ललाटपट्टमुकुटकपोलकुंडलद्वये भुजेषुवक्षसिसुकूरालग्नाश्च
ग्नाःसमंततः २४ स्कंधयोर्नाभिदेशेचाग्रवाक्कंठेह्यांतरे मुंडमालाद्वारोभिन्नाःशोभोदैत्यस्यसंगरे ३५ मृतस्यमरणे
प्राप्तमहाचित्राविधेर्गतिः अलक्षनशरनिर्भिन्नाःशिवभूषाभुजंगमाः ३६ दैत्येनामंत्रितःकालइवरेजुःफलान्विताः अ
दुनोच्चैर्माशंभोजदाजूटमठस्तदा ३७ दैत्यराजस्यबाणैर्हिवरस्थास्छिन्नतेःफलं अथतंदुर्धरंदृष्ट्वामहावीरंमणिशि
वः ३८ ज्वलज्ज्वलनसंकाशंशूलमुग्रंमुमोचह तदाहनपथंप्राप्तंचक्रेखंडंशरात्करैः ३९ निवार्यमाणंदैत्येनप्राप्तेकर्मैव
पूर्वजेतुनारसिविनिर्भिन्नाह्यशूलेनसदेवराट् ४० पपातविकलोभूमौमोघमत्वाचनपुत्रिका दानुमद्दैपदंशोभार्याबदुच्चा
स्वयत्परा ४१ दैत्येनपरयाभक्त्यास्छापितानिजमूर्धनी वयास्यसीतिदेवेशंवरेणपरितोषतः ४२ दृष्टास्यंतरणंमत्युःत्वंन
मुंचामिसर्वथा निजशौर्येणसंतुष्टेनुनावृजगदीश्वर ४३ दृष्टेसाहाल्लपापात्रशूलंसिदैत्यपुंगवः मणिरुवाच नमस्तेभगवन्
श्यायसर्वांतर्यामिनेनमः नमोनागेंद्रभूषायनीलकंठायतेनमः नमोरुद्रायरौद्रायनमस्तेदानवारये ४५ नमःशुद्धायशांतायके
वल्यपतयेनमः नमोरत्नावलीचंचच्चंद्रकुंडायासिपाणये ४६ नमोदेवायमहतेनमोगंगाप्रियात्मने नमःकमलकिंजल्कपुंजपिं
जारतेजसे ४७ चंद्रचंचत्कलामौलिन्नेत्रायनमोनमः मयूरपत्रचमरवीज्यमानायतेनमः ४८ सप्तकोटिगणाकीर्णसेन्याय
शिवतेनमः नमस्त्रिशूलहस्तायनमस्तेस्त्रिगुणात्मने ४९ नमःपरमहंसायनमःपात्रधारायते नमःकारुण्यपूर्णायनमस्ते
स्वर्लोकारणे ५० नमोभक्तजनानंदनिधानविधयेनमः नमःपरमकैवल्यदायिनेविश्वधारिणे ५१ ॐमरुंकारकारीणे
तेनमोनमः श्रीमार्तंडभैरवउवाच तुष्टोस्तवयुद्धनमणेभक्त्याचपूर्णया ५२ वरंवृणीष्वचित्तस्थंतुभ्यंदास्याम्यहंपुनः मणिकासु
रउवाच यदितुष्टोसिदेवेशरूपयामणिमर्दन ५३ मल्लतेयइवेत्स्यांत्रंमुख्यपठणान्वणा जायतामतुल्यलक्ष्मीदानदृश्योपका
रिणी ५४ सर्वभोगप्रदापुत्रवाजीवारणसंकुला मोक्षश्चांतरणेशौर्यवाणिनवरसोज्वला ५५ मल्लिरस्तवपादाब्जभृयोदेवनिरं
तरं तुरंगसहितंरूपंमदीयंतवसन्निधौ इदंदेयंदेवेंद्रदेवदेवनमोनमः ५६ मार्तंडभैरवउवाच मणेवरंत्वयायत्यंततवभक्तांध्र

29/1935

वं त्वयाहिपरमेमोक्षेशाश्वतंमशासनात् ५७ श्रवनामावृयोयुद्धसिद्धयः संतुसर्वदा ५८ इतिश्रीब्रह्मांडपुराणेक्षेत्रखंडेउपंचमस्कंदेश्री
मल्लासुरमहात्म्यमणिकासुरवधोनामत्रयोदशोध्यायः ॥१३॥ ॥सनत्कुमारउवाच॥अथतुष्टोमहादेवोमणेर्भक्त्याप्रसन्नधीः
प्रातातस्यैतिरूपयामल्लेरक्षितुमिष्यते १ उवाचविष्णुंदेवेशंभल्लमासाद्यसंयुगे तंगत्वाब्रूहिपातालेयाहिशेषेगणेवृतः २ भवेतुसर्व
मुनयःस्वाश्रमेध्वयनोत्सवाः प्राप्नुवंतुसुराक्षमायोप्रतिष्ठाप्रजनानिच ३ संतुयज्ञक्रियाविप्राःनिर्व्याकुलितमानसाः दिव्यंतुसर्वरा
क्षानःपालयंतुमहीतले ४ यज्ञग्रासभुजोदत्वाःसंतुत्रिदिववासिनः त्वामधुनायुद्धेभैरवोयंहनिष्यति ५ इतिश्रीश्रावचःश्रुत्वोदैत्य
राजेजगामसः एकाकीगरुडारूढोविष्णुरूपःशांतिमूर्तिमान् उवाचतंमहादैत्यंमल्लंमल्लनृपोत्तमः रणेक्षयाग्निनोदत्याः बहव
स्तेतथावृत्ते ७ अन्येपिभ्रातरःपुत्राःसगोत्रामित्रबांधवाः शालकाःश्वशुराःक्रूराःसबकाहृदयंगमाः ८ प्रमत्तोन्मादिनःशो
ढावाजीनश्वमनोजवाः अनर्घरत्नघटिताःशकटारथिभिःसह ९ यदातेपाप्यसैन्येयाभ्रातापिप्राणवल्लभाः त्वयाघातयता
युद्धदुर्मदोहनुमल्लेर १० इदानीशरणंगत्वादेवमार्तंडभैरवं शीघ्रंरसातलंयाहिशेषेदैत्यैःपरिवृतः ११ प्राणानेवनिजात्मस्थ
क्रोधमार्तंडभैरवः करुणांतंकरिष्यंतिशकःतेनयोद्धुनचार्हसि १२ तस्यक्रोधानलेदैत्यमानंदेहाहुतिंपतेत प्रत्येयापिचसंजातिपुन
र्मारिविघ्नक्षणं १३ प्रह्लादस्यकुलोत्पन्नस्त्वंतोयोजयाम्यहं हितायबलयामल्लमहत्वःशृणुसर्वथा १४ मल्लासुरउवाच भगव
न्त्वामहंयत्नतन्मेदाहप्रसादतः स्थानंत्वमस्मिन्भवनायावद्यास्याम्यहंक्षणं १५ तत्सेन्यसहितंवंत्रैलोक्यानीहपतितंमम त्वंरक्षा
मियतःपूज्योपूर्वजानांगदाधर १६ स्थित्वास्यशेखरेतुंगेयुद्धंपश्यंत्वमावयोः शंभुनातद्गणैर्वापिभ्रातृसैन्यःसमावृतः १७ गि
रिस्तस्त्वंहरंगयप्रज्वलज्जठरानलः विशार्यजठराण्येषांतद्रक्तनदिणीषुच १८ नावगोरुद्रशोंतावत्यावद्दारोनग्रास्यति बुभु
क्षितानिशस्त्राणिदेवेशेनयामिते १९ तस्मिंनयांतिपरमांमेपावज्जीवितेनकिं सुरेंद्रछत्रदंडाब्जविंदुसिंधुमिवांबरे २० याव
न्नकुर्वेगोविंदसुरवंतावत्तेभल्लय भैरवश्चगणास्तस्ययोत्स्यंतिकिमयाहरे २१ तृणानिपावकेनैवसुरेंद्रबलवंत्यपि अघ
निस्त्रिदशःस्वर्गःष्ठ्यानिर्मनुषीतिच २२ रसातलमनाद्यंगोरुद्धमपिसुरांतकं दंष्ट्राचवर्णानिघोषांनिर्जरात्मयिखादति २३

श्रान्तशोषज्वलज्ज्वलनेनालंपानायसागरः श्रीनारायणउवाच रेमत्स्मरणमेमंत्रंवेतसीतिमाश्रय २४ पतंगरंतोमरणंनीतिदो
षास्यदंतथा॥ मल्लउवाच॥निजप्राणभयात्कश्चित्सत्वंमुंचतियेजनाः २५ पश्चेनंकुंभिपाकेषुनरकेसमाक्षिपेत् इत्याघ्नेकशपथान्कृत्व
यामासदैत्यराट् २६ शूराणांतृणवत्प्राणारक्षतिनिश्चयंपितारणे २७ इतिश्रीब्रह्मांडपुराणेक्षेत्रखंउपंचमस्कंधेश्रीमल्लारिमहात्म्यदैत्या
भिगमनेनामचतुर्दशोध्यायः॥१४॥ ॥सनत्कुमारउवाच॥विष्णुनावार्यमाणापित्राधाकांतःसदैत्यराट् संग्रामायययौमल्लो
जयवाद्यमदोद्धतः॥१॥सर्वशस्त्रास्त्रसंयुक्तःसर्वमायान्वितोरथी हरिचंदनकस्तूरीकुंकुमागरुलेपनः २ सिंदूरेरेणुनिकरःसंयजन्
मदुर्जयष्टः अमेघमंउल्लसन्नीलजीमूतसन्निभः ३ रचितःकालकूटेनधात्राविंकज्जलेनच पतद्भोमाश्रयस्तेभ्यःशक्रनीलम
यायथा ४ चलद्धामरवंदेनुंगोनीलगिरिर्यथा रत्नभूषणमालाभिःमेरुशृंगाद्गतिर्भो ५ उत्तुंगोनिकरोटिनलिलंबजलदावली तस्यनोउरसंकोरेःक्षुभितःक्षारसागरः ६ स्तनवंदीजनस्तोत्रःसमरोत्सवपीवरः मृत्युकालस्ययोद्धासोवर्णनात्तिगसंपन्नः ७
संग्रामेमहिनींप्राप्यसिंहनादंचकारसः तेनमेरुस्थनक्षेत्रमालानल्लमिवागतः ८ कैलासेभीतिकंपेनपार्वत्यामुकुरोपतत् वड
वःसेवतेभाग्नीसंकल्पशमनेच्छया ९ भूमिभारसमाक्रांतःशेषोपिचलनोद्यतः गिरयःकंपितासर्वेससिद्धमिथुनास्तदा १० अ
वणनससैन्यनबहुलनपीडितः तस्यनासीरमालोक्यक्षतमारीसमुद्यता ११ मुष्टिमादायवेगेनग्रामयंतंहकुंजरान् कु
जैरणज्ञानेवतुरंगेणतुरंगमान् १२ रथयासारथियुक्तांश्चरथांश्चक्षेपसामुखे १३ चचर्वचमहारावैःसशस्त्रान्दैत्यपुंगवा
न् दुर्धरानशस्त्रसंघातैर्मायायाप्तसनावरा १४ चूर्णरुतंशस्त्रलोहंदशनैर्वज्रसन्निभैः भस्मीकृतंजाठरेणतस्याःस्या
न्दसायतं वरंबलमथुग्रंपरामृष्टश्चनक्षणात् तामाहःक्षोभितोदैत्यःपुष्टासिपशुशत्क्षणात् १६ सैन्यग्रासोनेहमा
त्रीग्रासमात्रममासिहि दैत्यनाभिरतासेवदिव्यरूपंबभारच १७ बभारसायकंदैत्यंमेघमालेचपर्वतं नाल्पामपिव्य
थांचक्रुःनेत्राणिदैत्यपुंगवैः १८ रणंकृतिकंकूलेकंकुंशात्यैनसाक्षात्वत् उद्दाम्यगदयाव्योम्नीजघानसहसाचतां १९ नागदं
तंकरेणधृत्वाशूलंमुमोचतं तच्छूलंमुष्टिनादायतांचविक्षेपदैत्यराट् २० अताउयस्तस्वस्कंधेनसहभूतले २१ सुश्रावत्रेणितंतत्रेणितार्भमक्षतदा अन्योपिबाहुरजनीदैत्यराजस्यतत्क्षणात् २२ तया
कटकेयूरमुद्रिकाखड्गमौडिनः अथासौभैरवंनादंविधायगगनेगतः२३ भुवमप्यागतोदैत्यःशैलेस्तामप्यताडयत् अ
मोघास्तेशरास्तस्यविभेदुःसहसाक्षिव २५ तस्माद्वर्षसमेरुश्चिलाद्यष्टिमहोत्पले उत्पपातचदैत्येंद्रव्योमातावन्महोगतः
शतंसिरश्चिवाणानांकुर्वेयाःससमंततः शिवायामुरसिस्कंधेशतानिचटथकटथक् २६ नाभिदेशेत्कटाटेचचक्षुस्त्रेश्चि
त्रभानुषु असंख्येयाःशरास्तेगुरितस्तांविचक्रीडतं २७ विलोक्यशंभुःसमरेदैत्यस्याभिमुखेभवत् रुद्रंगविनराशेस्त
कल्पानदहनोयथा इतिश्रीब्रह्मांडपुराणेक्षेत्रखंउपंचमस्कंधेश्रीमल्लारिमहात्म्येघनमारीयुधनामपंचदशोध्यायः॥१५॥
॥ ॥सनत्कुमारउवाच॥मार्त्तंडभैरवंदेवंब्राजहरासुरसत्तमा शोर्यासेवप्रमत्तोसोयाहितिनिजपर्वते॥१॥मदीर्यंभ
वदीर्यंचदेवंतुलयहरिंच त्वमेकाकीरथारूढःसेविनःकुंजरैरहं २ मयिदिव्याबासांसित्वयिचर्माष्टगाविले मय्यस्मिकां
चनाभूषाकालास्त्वयिमुर्जगमा ३ सुवर्णरजसामिश्रंदिपनेचंदनस्यमे प्रतांस्छिचूर्णसदृशंभस्मनेप्रेनभूमिजं ४
एकांतेतिपुराणास्त्रामसस्त्राणियोषितां इदानीयत्परंकास्तिविभुरिभुवनेश्वरः ५ याद्रुत्वंयतिसहसाब्रुवाणःकि
न्नलज्जसे उन्मत्तकरिणांस्पर्धादर्पायत्रीकरोतिकं ६ अलंसागरपानायमशकेनविवासुना प्रलयाग्निमहाज्वाला
किंपतंगेनशाम्यति ७ किंकल्पभधनोदायकल्पनेव्यजनानिलः मेरोरान्मीलद्यागंकुरनोकंमहोदरः ८ वदेतिमितिदै
त्येंद्रंजघानाभिगतेःशरैः दुर्वाक्यप्रकोपसंपूर्णःशिवोमार्त्तंडभैरवः ९ शरास्तान्पट्टिशेनेवनिवार्यदनुजेश्वरः उद्यत्
करवालसोज्ञावंदुद्रावबेगवान् १० नमायांतंसमालोक्यदुर्धरंधीरमानसः तीक्ष्णाग्रैःसायकैःरुद्रैःस्ताउयामाससंभै
रवः ११ आकर्णरिपुरवांबाणामग्नास्तेनपिनाकिना दैत्यांगेषुनमनेसोनरक्षतरुजामपि १२ अथशंभुःसमुत्पत्यद
र्पाध्मासिनाजवात् बाहोवामिमहादैत्यमताउयदनंतरं १३ आवादयउमरुकमाव्रेंडाउमहारवे शिवश्चासिंहनादेनज
र्जदितिजेश्वरः १४ नवप्रवृत्तेयुद्धेमस्तुतंचतयोरिव रुमेरुरुरुनायातिगिरिणान्यतमेनकिं १५ तत्राभूत्कुंजरोदैत्यो

31/1935

व्योमनुगःसुदारुणः यस्यलांगुलविक्षेपःक्षुभिताःसप्तसागराः१६ रसेनस्तावयामासागरिन्सर्वांद्विजोत्तमा प्रचंडमुंडदंड
स्यभीत्याप्रोच्चलितस्यच १७ पल्वायंतेयत्रहासर्वेनक्षत्राणींदुभास्करौ विहायशैलगेहानिसिद्धानामिथुनानिच १८ ननर्द
गजराजासोसहस्रघनगर्जितं तेनरेदानिमघानांमुमोंपतुनभस्थलान् १९ टणत्कारयुतेनासावुत्ताडिशशिसंभृताः खड्ग
गनश्चलंबनसत्राणेनेवमूर्द्धनि २० चर्मणात्तश्चखड्गेबभारोपरिचापरी जहासतंमहादैत्योज्ञातेबलमितिब्रुवन् २१ त
तोग्यस्तंकपदेशास्तमुवाचरुषान्वितः अनाज्वज्वलिनीज्वालाबभूवुर्गीरयस्तदा २२ अस्त्रपातेनयादांसीसमुद्रपाक
मायययुः आमेघमंडलंधूमेतदामग्नाश्चतारकाः २३ लोचनानिमहेंद्रस्यवारीमुचेनिहाद्विजः विस्फुलिंगेदिशोद
ग्धातरवोमस्मतांगताः २४ ततःस्वराग्निसंयोगान्योमस्फुटितुमिच्छति धावंतितुरंगाःस्वेरमर्द्ददग्धाश्चदंतिनः २५
अभूवन्नाथसज्ञामिलोहशोषानितत्क्षणात् तत्पजुर्लोहसंन्नाहादाहकर्मकराश्रयं २६ विराःपदातयोवाहासादिनो
वारुकाअपि अरोशस्त्राणितत्सानिकरलोमुमुचेरया २७ घुष्टमुष्टिवतोयुद्धेप्रज्वलन्मूर्द्धमूर्द्धजाः चलंतिचामराण्यत्र
सुछत्राणिध्वजाश्चलाः २८ तत्रैकज्वलनाभायुरस्त्रज्वालावलीहताः किलाचिटिपटारावैःसर्वमापुरितंनभः २९ त
रतटकरास्फोटामलस्यांगसमुद्भवाः क्षणंव्याकुलितादैत्यस्तस्यास्तस्यप्रभावतः ३० ततोसौदर्यधीराशाम्लेछानाममं
हासुरः अमुंचन्मोदिस्वास्त्रंततःशामलितंनभः ३१ अग्निरस्त्रंतवर्ष्यतेनधाराभिरवर्षणा वाप्योष्णापित्तसंन्यव्य
थामापद्विजोत्तमः ३२ लेगुःपयांसिधाराणांसंतमःशैलसानवः दारोत्तीर्णनयंमिरःवर्णोत्कर्षमुपागताः ३३ संसिक्त
कारणान्यत्रास्त्राणिसकलंदधुः पानीयस्यपदंसंघःसेनयोरुभयोरपि ३४ लंबमानेस्तदामेघेव्योमनिलाजप्रभो
रराजकालखेलस्यश्रीभाजनमिवापरं ३५ वर्षमिलेरतिस्थूलैःपदाद्विव्योमभंडलं शिरांशस्फोटणोदानवानांसमंत
तः ३६ करकाघातदूनास्तेपश्चाद्वृष्टिनर्जिताः तुरंगाःपूर्ववच्चरणेःदुद्रुवुर्व्योम्निसांबुनि ३७ वर्षादृष्टिभिःनिहताः साशी
र्यत्राणमूर्धसु पदातयोरणेलग्नाः पपातपराङ्मुखः ३८ धारासारसमुद्भूयव्याप्तंसचापिभूतलं प्रलयार्णवमानेनचचा

33/1935

लसलिलक्षणात् ३९ शंभोर्गणानावंद्यतिदंततूर्याणिसर्वशः वारणास्त्रजलोघेनपीडनानिद्विजोत्तमाः ४० नरंतिसुरगा
वारीस्फुरंत्रासापुटहयः खेलंतिकरिणःश्वेताःदंडनोडवडंबराः ४१ निमज्जयंतिभोरणलोहनामरथांगकः तत्रास्तसलि
लांबोधौवाजिनःप्लवमोरथान् ४२ इतिसैन्यंजलमग्नदृष्ट्वासोमनिखंडनः जलनिवारयामासमास्त्रेणसत्वरं ४३
शोणितेस्थलविस्तारिनभागजलधास्थिते मुमोचाथमहोदैत्यःपन्नगास्त्रंसुदारुणं तेनास्त्रवायुगिलितः सेनादृष्टाच
शांभवी ४५ गरुडास्त्रंततःशंभुमुमोचेतस्यपन्नगाः सैन्यमल्लासुरस्यापियुयुधीत्यारसातलं ४६ शंभुः पाशुपता
स्त्रेणमंत्रितेनजघानतं त्रिश्लेनसतीक्ष्णेनदैत्यंमल्लंरणागणे ४७ निवार्यमाणंतत्सुरुगदयामुद्गरेणच शरैर्मुश
लघातैस्त्रशक्त्याचव्रजत्तया ४७ चक्रेणपरशुनाकृतेःकरवालेनलांगलेः पपातहृदिमल्लस्यवृक्षेपविरिवाद्भुतं
४८ ततोहाहारवंदैत्यःक्षणादपिपलायितं रणमल्लोग्रमच्चक्षुःपपातवसुधातले ४९ युद्धस्वैरंमपासाद्यैरुस
न्नितिनंहरः चरणंमर्द्दनिरुषादेभमल्लस्यसंगरे ५० शंभोपदांजरजस्पर्शतिस्यशोनाथदुर्मतिं निधायमूर्द्धिचर
णंबाष्पपूरितलोचनः ५१ नुनावशंभुंपरयाभक्त्यामल्लासुरस्तदा ५२ इतिश्रीब्रह्मांडपुराणेश्रीमन्नरवंडेमल्लारिमाहा
त्म्येमल्लवधोनामषोडशोध्यायः॥१६॥ ॥सनत्कुमारउवाच॥जीवशेषारणेदैत्यःपरंत्रासपयाचतः स्तोत्रेच
कारमल्लारेःशृणुध्वंद्विजोत्तमः॥ मल्लासुरउवाच॥पापापहंपापकर्महंपापात्मापापसंभवः भग्नेदुर्मतिपंकाब्धौमं
समुद्धरकेशव॥२॥जीवाःस्वतंत्रःकर्तृत्वेनैवनाथभवत्यपिसूत्रधारःसर्वेषांकर्मणिरुशुभाशुभे ३ त्वंसृष्टिकर्त्ता
जगतःस्वयासर्वमिदंततं तस्मादेत्याविभिन्नाः किंत्वंजानासिपरंत्रातनू ४ बुद्धिरूपस्त्वयावेद्यायथानुदयिलीलया
सथाचराचरंकार्यंजगदेतत्प्रवर्त्तते ५ उत्पत्तिस्थितिसंहारेकारणेकर्मसाक्षिणेनमस्तस्ये० यादेवःसर्वभूतेषुम
तिरूपेणवर्त्तते॥नमस्तस्यैनमस्तस्यैनमस्तस्यैनमोनमः॥६॥यादेव० ज्ञान०रूपेण०॥नम०॥७॥यादेवःसर्वभूतेषु
मोहरूपेणवर्त्तते॥नम०॥८॥यादेव०भ्रम०नमस्त०॥९॥यादेव०॥कामरू० नमस्त०॥१०॥यादेव०भ्रम०नम०॥११॥

योदेव०धर्म०नम०॥१२॥योदेव०सिद्धि०नम०॥१३ योदेव०हर्ष०नमस्त०१४ योदेव०क्रोध०नम०१५ योदेव०दम०नमस्त०१६ योदेव०
मद०नमस्त०१७ योदेव०दंभ०नमस्त०१८ योदेव०अहं०नम०१९ योदेव०दया०नमस्त०२० योदेव०स्वात्म०नम०२१ योदेव०लोभ०
नम०॥२२॥योदेव०वीर०नम०२३ योदेव०शक्ति०नमस्त०२४ योदेव०क्रिया०नम०२५ योदेव०भक्ति०नमस्त०२६ योदेव०॥शौर्य०नम०
॥२७॥योदेव०मृत्यु०नमस्त०२८ योदेव०विद्या०नम०२९ योदेवः०क्षुधा०नम०३० योदेव०तृषा०॥नम०३१ योदेवः॥निद्रा०नमस्त०
॥३२॥योदेव०भीय०नम०३३ योदेवः०ग्राम०नम०३४ योदेव०भूति०॥नमस्त०३५ योदेवः०मुनि०नम०३७ योदेवः॥०॥सर्व०नमस्त०३८
नमःकारुण्यवर्णायनमःसेहारहंतवे नमःप्रपंचाद्दुष्टप्रपंचरहितायते ३९ नमस्तविष्णुरूपायशिवरूपायतेनमः नमःपरमहंसायन
मः श्रिन्मात्ररूपिणे ४० नमःसूक्ष्मामभव्यायस्थूलरूपायतेनमः नमस्तत्रतुरूपायहव्यरूपायतेनमः ४१ नमस्त्रैलोक्यनाथाय
भैरवायनमोनमः॥भक्तवांछितसत्पद्मयुक्तायनमःत्रिपुरमर्दिने ४२ स्तुत्रिणमत्तदैत्यस्यपरितुष्टासदाशिवः प्रयुवाचसतंदैत्यंवरंवि
प्रतिवरंवर ४३ मल्लासुरउवाच देवदेवाद्यसतंनीतःप्रलोपनमहायसा निर्वैरापदमुत्तमप्राप्तंत्रिदशैरपि ४४ परलोकस्यका
चिंतात्वयिदृष्टेपरावरे किंनास्तिलोकेरणमत्युर्भवान्याद्यजगत्पते ४५ प्रार्थनायांकिमस्त्वत्तस्तथापिप्रार्थ्ययेशिवं ममाभिधानपूर्व
नामभवात्सदाशिव ४६ शिरःप्रेरंचपादाधःस्थानंतेममसर्वदा देहयात्रादिमत्यायभवतेपूर्युपासने ४७ तेषांशाश्वत
देवांछायदिदुष्टाःसिपूरयः यन्मयाभवतस्तोत्रंहतेप्राणप्रयाणके ४८ श्रेयेहंतस्यपाठेननरणांमुक्तिप्रदोभव नरयोनिचद्राशि
श्वनलेशिनासुदुर्मतिः ४९ नासोरव्यंनचमात्सर्यंनेषांभवतुसर्वदा सरस्वतीरसमृथिवश्रुतिस्मार्गहेषुच ५० मन्युर्दैकेणदे
वेनात्राजनाः पर्युपासते तेषांत्वंसुखमस्वामिन्प्रसन्नस्यात्सदाशिवः ५१ श्रीमार्तंडउमेरवउवाच॥ तुष्टोहंतवयुद्धेनमल्लयाचपा
पूर्णया त्वयायत्प्रार्थितंमल्लतत्समंशासनात् ५२ सनत्कुमारउवाच मल्लेचनिधनंयातेषुद्धायाजरमुरुद्धना मल्लस्यपुत्राः
पंचवंशुभः॥सूत्रधरस्तथा ५६ देवगंधर्वनामाचतथालोहार्गलाभिधः महाबाहुप्रतिख्याताभक्ताजाद्युपेक्षिताः ५४ तथापि
प्राप्तत्वद्दर्शनात्तेषांप्रसादशिवः यूयंमेवाधामरवोःशीघ्रंनोव्रजनाशुच ५५ इतिश्रीमल्लाऽपुराणेपंचमस्कंदेशिवरवेऽमल्ला

35/1935

रिमर्दनेत्यसदाशिवस्तुतिर्नामसप्तदशोध्यायः॥१७॥सनत्कुमारउवाच॥ ॥अथसमस्तमाहूयपुत्रान्धर्मस्यतान्मुनीन् स
नानपूर्वेसानंदबभाषेचंद्रशेखरः निहतोसोमयादैत्यः शत्रुर्बलभदोत्कटः क्षालयानिजयदानोसेवध्वेसुखमिप्स्थते॥२॥
महाप्रसादइत्युक्तामणिपत्यमहेश्वरं शिवविज्ञापयामासुर्विनम्यस्वयंभुवः ३ देवेनश्रीमतायत्ररक्षार्थेनःकृपाकृताक
लिकालकृतेदोषैः पीडितानांसुखायच ४ तथास्त्वितिप्रतिज्ञायनिजज्ञानन्ययुनःशिवः लिंगद्वयमभूत्तत्रचंचत्कल्पतरो
धोरेगप्तमार्गशीर्षमेकपक्षेत्रयोदश्यांशुभालिनः॥ज्ञानरागेनचंद्रेलिंगस्याद्दृष्टिगोचरं॥आगताःसुदिनेतस्मिन्यात्रार्थंत्रि
दशादिवः सकलत्रासुपुत्राश्चमुनयोःसकुटुंबकः ७ नागागनायुःसर्पाःसद्वास्वनरुणयुताः गंधर्वाःकिन्नरायक्षाःसर्वशा
उर्वशीमुखः ८ तत्रप्रेमपुरजानेराजधानीमणिद्विषः सर्वाणांवर्णजातीनांध्यानगम्याःसुरेःकृतं ९ स्तुतिमहात्म्यशंभोः
यथामार्तंडउमेरवोः अश्वेनसहितापार्श्ववर्तिनामणिनायुता १० मशंभुश्चविष्णुश्चतावितायांयदास्थितौ तदामेलापदे
जातेतामरातीतिविग्रहान् ११ मेलारतितमल्लेरनामधेयमभूत्तदा सावण्यादत्तयोःप्रीतेमेरारतिरतिचेनवा १३ तस्मेमरा
ठदेवायनमइत्यवदन्सुराः अभ्यर्च्यपार्थिवंदेवेपुष्पैर्नंदनसंभवैः धूपैर्दीपैश्चनानेलेपशुभिःपात्रपूरणैः स्नेहचोषाप
हारैश्चगीतनृत्यैमनोरमैः १४ भक्षैःखाद्यैःदर्पणैश्चदर्शनैश्चामेरेरपि चंद्रकैःकुंकुमकालेपकैरिदाचूर्णचंदनैः १५ सिंदू
रपूरैः पात्राचैश्छत्रशिरैः सुनेदुलैःमयूरचामरैर्व्रातैःनरणीनामहोत्सवैः १६ संतोष्यनुष्टुवुर्देवाःमल्लारिंमुनयोपिच
देवाचुक्रुः॥जयदेवजगन्नाथजयशंकरपार्वतीश्वर १७ जयगंगाजटाजूटजयविघ्नकपालकः जयमल्लमहादैत्यसैन्यदेहवि
मर्दन १८ जयोल्लालमहारवजयपात्रोल्लसत्कर जयश्रीलालसाकांतत्रिशूलधरमल्लहन् १९ जयप्रेतापविलासीन्
जयत्वंमणिसूदन जयप्रेतासनासीनजयमार्तंडभैरव २० जयत्रिपुरविध्वंसजयमल्लसुरांतक नमःसंगरवीरायनमो
रुद्रायशूलिने २१ अंधकध्वंसनेनुभ्यंनमःकंदर्पमर्दिनं निहंत्रेमल्लदैत्यस्यमार्तंडविघ्नस्यतेनमः २२ सुरार्चिताघ्रयेतु
भ्यंनमोवागीश्वरायते नमोमल्लारिदेवायमेरालायनमोनमः २३ कलिदोषविनाशायनमोभक्तप्रियायते नमःकारुण्य

प्रणीयनमःसंहारहनवे २४ नमःकनकगोत्रायनमःश्रोपथरोत्रेषमन्मथेपिचमल्लारिश्चेतनात्माभवत्तदा २५ उवाचसन्मुनी
देवानुस्थ्यामतिसहरं॥ देवाऊचुःदेवनश्रीमतासर्वेरुतंविश्वस्ययाहृतं २६ उत्तीर्णोवसुधाभारोमल्लसैन्यचमूहतः तथापि
दिवकृतेव्यमर्षोचेतासवर्तते २७ गेहेषुनरामनुष्यत्वंमत्यागभोगदा बहवःपशवःपुत्रास्तरंगासुरवमीक्षितो २८ राज्ञा
निष्कंटकंराज्येवाजाकुंजरसंवृत कन्यादेव्यपरिवारस्तलनारत्नसुंदरं २९ सोभाग्ययोवनंपुत्राःशतायुषः नि
त्यंभूपालमानित्वंसर्वदाविजयोरणे ३० विवादेवादिनोतेषांविपरीतार्थवादिना क्लेशोऽस्वंउविस्तारीयशोभ्यात्सुविस्तरं ३१
अनेनोक्षपदंदेहिपाहिनोमल्लमर्दन शतानिसप्तश्लोकानांमाहात्म्येनवरोकर ३२ नित्येपठंतिमल्लोरस्तेषांत्वंवरदोभव॥
लिखितंपुस्तकंचेतन्नजयंतिनिरन्तरं ३३ सुखंधान्येधनंसर्वंयशोभाग्यंजयोदया तेषांभवेनुमल्लोरपुत्रोविद्याविशारदः
३४ अरयंसंक्षयंयांतुग्रहनेदनुसर्वदः ग्रहभूतपिशाचाश्चशत्रवोन्यायरक्षसः तत्रबाधांनकुर्वंतिसर्पाद्याःक्रूरजंतवः॥
स्थिरंजंगमंवापिकृत्रिमंचापियाहृषं ३६ यंत्रमंत्राभिचाराद्याः तत्रकुंठीभवंतिवैः॥ श्रीमल्लारिरुवाच॥ इदानींप्रार्थित
दवाःयुष्माभिर्मुनिभिश्चनव ३७ सर्वेमल्लमनुष्याणांसर्वदामदनुग्रहात्॥ इतिश्रीब्रह्माउपुराणेपंचमस्कंधेक्षत्रखंउ
मल्लारिमहात्म्येसुरस्तुतिवरप्रदाननामअष्टादशोध्यायः॥१८॥ ॥ऋषयऊचुः॥ कलिकालकलध्वंसीमल्लोरस्व
रितस्तनं ब्रह्मनंदनतवाख्यातेनाभूनःकृतार्थेना स्वध्यानिमंत्रवीर्याणिहारिद्रेणपलायितं पलेतिहतपांसिहत्वत्प्रसादा
न्महामुन २ इदानीश्रोतुमिच्छामिमल्लनाथप्रभावतः मुनेःप्रभूपुरस्थानितार्थानित्वंमुरवांबुजात्॥३॥सनत्कुमारऊवाच॥
शृणुध्वंब्राह्मणानूनंमस्मिन्प्रभपुरातने सार्द्धकोटित्रयंपूण्यतीर्थानांवर्ततेधुना ४ तेषांप्रशंसाकथनेनविभुःस्वप्रभ
भवः नपण्मुखोनशेषोपीशक्तः कोहंतथापिच ५ मुख्यानांतत्रकेषांचित्कथयामिस्वभावतः शृणुध्वंब्राह्मणःसर्वेसर्व
सिद्धिफलप्रदं ६ देवस्यचोत्तरेभागेप्रान्तेकुंडंतुनिष्टति तत्रचांप्ययषष्ठ्यायामानुवारेचवेधतो ७ व्यतिपातेचसंक्रां
तौनवम्यांमश्विनस्यच चेन्द्रांचेवतथाषष्ठ्यांकार्तिक्यांरतिकासुच ८ अथवाजन्मनक्षत्रेस्नानंकृत्वाचमौनतः मूलो

37/1935

स्तुतःस्थितःपूर्वंविष्णुदैत्यसमागतः ९ मल्लदेवप्रतिष्ठाकःसुरैःसंपूजितैःस्वयं संपूज्यचनमारीचंदेवासिद्धिप्रदायिनी १०
यस्कःपश्यतिदेवेशंमल्लारिंपूजयेत्यपि समजन्मकृतंपापंदर्शनात्स्यनश्यति ११ ब्रह्महात्यासुरापानंस्वर्णस्तेयंहृषलीपतिः
कृतघ्नःसुरिभघ्नश्चनथाविश्वासघातकः १२ अगम्यागमनीयश्चपूजनाद्दृष्टिमाप्नुयात् लभतेशाश्वतंलक्ष्मीराजवश्यं
महत्यशूः १३ कैलासशिखरेरम्येसप्रजंतेश्वरमंडले भोगान्मुनिविविधान्यावच्चंद्रार्कतारकः १४ देवागंतेयादिभोगग
यानीर्थेसुदुर्लभं पदंयत्रास्तिमल्लारिःशृणुध्वंमत्सकंहिजः १५ तत्रेश्वरात्वातिलैर्युक्तंकुशोदकेनसंयुतं पांडुदंतीतपत्रस्थ
दृगोवृषमुच्चरन् पित्तृणामक्षयात्तस्मिंजायतेनात्रसंशयः हिजः तत्रास्थानंपुराश्रेष्ठंशृणुध्वंमेघवाहने १७ कल्पेपुरावनोत्साहि
नगरेभद्रसाधनः वणिक्चंद्रानननस्यपुत्रोभूत्कटदुर्मतिः १८ तेनकूटतुष्यंहत्वावंचिताक्रयविक्रये जनास्तेनैवपापे
नवायसोभूद्विजोत्तमः १९ विचरंस्वेच्छयास्वेसोयावन्नीत्यार्कदर्शनं प्रयातस्तस्यगात्रेतनच्चेचुपटनःपदं २० तेनस्पर्शे
नतेदृष्टिःपित्तृणांतोषकारिणी विमुक्तस्तनदेहनयोस्वर्गंसनातनं २१ देवादुनरदिग्भागेतीर्थंकपिलसंज्ञकं तस्मिन्
कपिलषष्ठ्यायःस्नात्वामल्लारिमेरवं २२ पूजयदुनेमःपुष्पैःयाज्यावादूर्वयापिवा सयातिचर्मदेनस्वर्गभागप्रदेशिवं २३
विनाकपिलषष्टेचयादृशेनादृशेदिने स्नानमात्रेविधायेवमल्लारिः पश्यतिक्षणे २४ तस्यप्राक्तनपापानिब्रह्महत्यास
मानिच नश्यंतितत्क्षणादेवभोगान्मुनिर्भतत्क्षणात् २५ ईशानकोनमल्लोरेगुप्तंमल्लेश्वराभिधं तीर्थवापिमयंकोश
मात्रेनाष्टतिचापरं २६ तस्योदकस्यपानेनचुल्लकार्धेनतत्क्षणात् सर्वपापैर्विनिर्मुक्तःपुमान्यातिपरांगतिं २७ तत्रेति
हासमध्येकंकथायामासपद्मभूः शृणुध्वंब्राह्मणास्तंचविश्वविस्मयकारकं २८ इतिब्रह्मोवाच॥पुरास्वोगाच्चिघमनोव
र्त्तमानेप्रयागेक्षेत्रेक्षेत्रीमहाबाहुर्दवदाख्यपीडितः २९ चोरःसजोतामार्गेषुजघानब्रह्मणान्द्रुः वधुवराणिसहे
वसप्तकन्याःसुलक्षणाः ३० अगण्यान्याणिजश्चद्रान्पथिकान्धनरोकयान् वस्त्रान्नरण्यकस्मिंचिद्दोव्यांघ्रेणभक्षितः
॥३१॥यमलोकगतास्तत्रशृंखलापिनरकास्तयाः तस्यपापेनपितरःकुंभिपाकेनयाजितः ३२ शेषकिल्बिषभोगायगर्धभो

भूत्सपापस्तत् पतनेनंगच्छत्यसोमदत्तस्यमंदिरे ३३ यात्राप्रसंगातेनासौभारवाहनयोजितः आनीतस्तमदत्तेननदीप्रेम
पुरंप्रति: ३४ पीडितोसौतृषाक्रांतबहुपन्थांहदीक्षतः ननीर्यजलशेषस्तुकुशस्तेनावलोकितः ३५ तत्क्षणाद्वर्धमरूपंम
षापंचत्वमागतं स्वर्गंततोथबभूजात्रसोमप्यमागतः ३६ स्रक्चंदनांगिदिव्यानिकामिनीमनकामुरवाः नृत्यंतः वि
नेरस्तस्यैकत्रासंसहसागता ३७ सक्षत्रीसार्वभौमोभूत्सहविक्रमकेसरी पपलोमादिनीसर्वोसमुद्रवलयांकिते ३८
मल्लारेदक्षिणेभागेतीर्थंपापविनाशनं तत्रस्नात्वासमागम्यस्वस्थेनैरवरूपिणं ३९ मल्लारीक्षतनःपश्येत्सर्वपापैः
प्रमुच्यते यत्फलंपूर्वजैःपुत्रिर्मरुापापादिकंमहत् ४० यत्फलंजन्मबालक्षैः स्वयंमरुःसुदुःसहं तत्सर्वंविलयंयाति
तस्यतीर्थस्यसेवनात् ४१ तस्यतीर्थस्यसामिप्यंनदिकुंडतुवर्तते तत्रस्नात्वयत्पुण्यंश्रृणुध्वंतत्फलंद्विजाः ४२ ग
वांसुवर्णशृंगाणांलक्षंनाम्नाप्रयुक्तानो दोहकांसेरापयुतेनथारोप्यखुरान्वितं ४३ पयश्चिनीनांसर्यंदोःग्रहणमे
त्रपूर्वकं ददित्वाप्रदानेनयत्फलंतत्त्वधुवं ४४ पुनर्मल्लारिदेवेशयःपश्यत्परमेश्वरं तस्यपुण्यस्यमाहात्म्यंब्र
ह्माजानातिवानवा ४५ धन्येतरशतादास्तिदेवादीशान्कोणतः रुद्रकुंडंमहातीर्थंयोगिनामपिदुर्लभं ४६ स्नान
मात्रेणतत्रैवपुनर्जन्मनविद्यते ज्ञानमुत्पद्यतेसद्यःस्वात्मनःपरिपूर्णता ४७ भोगेशुचिर्मनस्तस्यंभवबंधविभे
दनं श्रीगुरोःकरुणापांगेयत्फलंतन्नदुर्वचे ४८ पुरातनमितिहासंश्रृणुध्वंद्विजोत्तमाः रुद्रस्यललाटहारस्थः
शंभुदत्तोद्विजःपुरा ४९ कर्मकनिष्टःसततंसदाचारपराङ्मुखः सदा नृसाधितिस्तनकर्ममन्यतेहृदिसर्वदा ५० पु
नःस्त्रीकाकुलंकर्मकरोत्येवसदादरात् हत्वाविरूढमनुतेविषादंगारुत्पुनः ५१ इतिसंशयबुद्धस्तस्याभूदायुष
क्षितिः गतोसोधर्मसदनंपुण्यपापविचारणे ५२ चित्रेणचित्रगुप्तेनकर्मतस्यातिनिश्चितं श्रुत्वायेहिकंकर्मच
थागतमितिस्फुटं ५३ मेनेतेनास्यतत्पापेनस्यान्नरकास्थितिः सभुक्तानरकानुग्रान्कोटिजन्मशतानिच ५४
अभूत्पक्षीसनतीर्थेपीत्वाचंचाजलंक्षणात् बभूतःपक्षिदेहेनब्राह्मणोभूत्सुबुद्धिमान् ५५ उत्पन्नसहसाज्ञा

39/1935

नंयेनपश्यतिचिन्मयं विश्वंचराचरंस्वात्मरूपेजलतरंगवत् ५६ अबुधाराभिदंतीर्थंमुनरस्थंशिवालयात् तत्रस्नात्वा
चपीत्वाचमल्लारीयत्फलंपश्यति ५७ मुच्यतेःप्राकृतेःपापैःसयातित्रिदशालयं अत्रेतिहासमध्येकमवदन्नृषयःपु
रा ५८ असीदवेत्राकेदर्पोभूपतिःश्रीप्रतापवान् तेनराज्यदाधेनप्रलोभंप्रापितःस्त्रियः ५९ अन्येषांदूतिकोद्योगेर्व
स्त्रालंकारभूषणैः अन्यैश्चविविधैर्भोगैसवर्णेनयदृच्छया ६० बभूवभोगचरोमृत्युःसराजाकालशासनात् लिंगदे
हस्ययोगेनदूतेनानायमालयं ६१ बहुधानरकानुग्रानुबुभुजेतिवदुःसहान् चिरततोभुक्तशेषपापमुत्तेयभुवं
यया ६२ विधात्राष्टंगरूपेणसंसारेसनियोजितः कदाचिद्दैवयोगेनस्पृहनायच ६३ तद्वेधलुप्तसाश्रम
रःसहतेनद्विजवयो सपश्यन्नूतत्रमल्लारिंजेहोभाजंकलेवरं ६४ पुनःकंदर्परूपोसौकंदर्पःक्षितिपालकः बुभुजे
सकलांपृथ्वींसाद्रीपांसहपर्वतां ६५ चंद्रांशुधवलांकीर्तिंलब्धमेरुतःसदा ६६ इतिश्रीब्रह्मोपुराणेसेतुखंउपेच
मल्लेधमल्लारिमाहात्म्येअष्टतीर्थवर्णनंनामएकोनविंशतिमोध्यायः॥१९॥ ॥ऋषयउचुः॥मुनेसंस्तूयमस्माभिः
पतितीर्थफलंमहत् तत्सर्वंश्रोतुमिच्छामिभवतोब्रह्मदावरं॥सनत्कुमारउवाच॥ श्रृणुतामृषयस्तीर्थंफलंप्रेमपुरस्थि
तं॥ मुरजानोपरिष्टमनुलोतीर्थानांकथयाम्यहं रामतीर्थंमहापुण्यंरत्नावपश्यन्माणद्विषं २ समुज्जन्मकृतेपापेतत्क्ष
णात्तस्यनश्यति स्नात्वामल्लेश्वरंतीर्थंमल्लारीयत्फलंपश्यति ३ ब्रह्महत्यादिकंपापंतस्यनश्यतिदूरतः स्नात्वासूर्यांभि
धेतीर्थेमासमेकंसुचिर्नरः ४ मल्लारेप्रांगणेनत्कादवंसेवृतिवृद्धिमान् नरयाष्टशताकुष्टानिश्चशीतिंत्रिवलीव्रजेत् ५
लभतेभोगाभोगानस्त्रिलानयशोलक्ष्मीः सुखायुषः क्षेत्रस्यपूर्वदिग्भागेशोणतीर्थंनुउत्तमं ६ तत्रस्नात्वाशिवंनत्वा
मुच्यतेसर्वपापेभ्यः वैतरण्यांतुयस्नात्वासूर्यदेग्रहणेनरः ७ मल्लारिंचेततःपश्येद्विष्णुलोकेसगच्छति परश्रुरामा
भिधेतीर्थेस्नानान्मुक्तिप्रदेन्नणां ८ शिवतीर्थंमहत्पुण्यंस्नात्वापश्यतियःशिवं मोक्षार्थीलभतेमोक्षंभोगार्थीभोगमा
नुयात् ९ क्षेत्रस्यदक्षिणेभागेकोटितीर्थंमहाफलं तत्रस्नानस्यपापानांनाशमायांतिकोटयः १० तत्समीपंमहा

पुण्यमश्वतीर्थमुदुर्लभं तत्रस्नात्वादत्वास्वर्गंयांतिनराः सुखं ११ तत्सन्निधौशक्तितीर्थंशक्तिस्त्रोकप्रदायकं स्नानमात्रेण लोकानंभुनक्तिमुक्तिंचपश्यति १२ इत्यस्यपूर्वदिग्भागेकुंडमग्न्येसुतीर्थकं तत्रस्नानेनदानेनदशयज्ञफलंलभेत् १३ नी र्थंगणपतेस्तत्रस्नात्वायत्नतःकानवहून् सदक्षिणान्ब्राह्मणेभ्यःप्रयच्छतिगणाधिपं १४ अर्चयंतिनरास्तेषांविघ्नोदूरंपलायते भैरवेणस्वहस्तेनभगयायांहतःकिल १५ कालभैरवकुंडाख्यंजानंतिभैरवशासनात् तस्यादर्शनस्पर्शमात्रान्मल्लोरःप्रिय तांव्रजेत् १६ स्नानेनलभतेमुक्तिंभोगान्मल्लारिदर्शनात् प्रयागसंगमेनद्योयत्रन्यग्रोधषट्पदः १७ आस्तेमहान्माघमास प्रयागफलमश्नुते सर्वतीर्थेचयस्नात्सर्वतीर्थफलंलभेत् १८ तीर्थमेकादशाख्यंहितेनैकादशावासरं स्नात्वामल्लाहयेप त्रयरुद्रैकसंपूज्यते १९ मल्लस्यवारणंचास्त्रंयत्रशांतंमहीतले तत्राभूद्वरुणंतीर्थस्नानान्मुक्तिप्रदंनृणां २० यत्रप्रक्षा लितोपादोपार्वत्यालालितमानिजो तत्राभूत्सार्वतीतीर्थंभैरवेणाभिवंदितं २१ तत्तीर्थावंदुसंसिक्तकोपाद्गंगामयंना बुकुंडेभैरवेणसोपार्वत्याचसदाशिव २२ पार्वतीगंगयोरैक्यंगंगास्नात्वासकामिदं निर्ममेसुंदररूपंप्रीत्योक्तश्चेद धारतनू २४ शक्तिन्यनजगत्पुण्येज्येसुरासुरनमस्कृतं ततीर्थस्नानमात्रेणभोगान्सर्वान्लभेत्युमान् २५ अनेनगुरसु स्वाज्ञानेसच्चिदानंदविग्रहं श्रुत्वावचोमल्लोरःनागःप्रेमपुरंप्रति २५ भोगावतीप्रेषणतुस्नानेनयज्ञफलंलभेत् अगस्त्यो गीतमश्चात्रिपुत्रस्त्याभरुगिरः २६ भरद्वाजोवशिष्ठश्चश्वकश्यपस्तनकस्तथा जमदग्नीर्भार्गवश्चश्वनश्चस नाननः २७ अंबरीषःसुरारीचार्योकालोचपराशरः मनेगःपुंडरीकश्चकोशिकः कण्वसंज्ञिकः २८ वत्सोवेरवानसोबो धिर्मांडव्यःकुंडनाभिधः व्यासःसांरक्षायनःकुत्सोगालवःसोभरीस्तथा २९ वात्सायनश्चशांडिल्यामंडूकायनइत्यपि वाल्मीकिरपिजाबालोभार्यंत्रस्तनेनपः ३० ततःतीर्थंतदाख्यंयन्नृणांमुक्तिप्रदंशुवं मल्लोरोराज्ञयास्नानमात्रान्प्रमपु रास्थितं ३१ ऋषिनामानितीर्थानिपंचत्रिंशद्विजोत्तमाः अग्निकुंडाभिधंतीर्थंस्नानमात्रेणयन्नृणां ३२ ददातिश्री पदंशाघ्रंमरुतांभेनसांक्षयं यमतीर्थेषुयस्नात्वायमंनेवपश्यति ३३ अवगोहनकंदर्पतीर्थस्यसुभगोभवेत् स्नायोर्घो

A1/1935

अलक्ष्मीस्तीर्थेहरीशप्रियतांव्रजेत् ३४ कुबेरतीर्थंयस्यायात्सधनोभवतीध्रुवं स्नानेनवायुतीर्थस्यबलवान्जायतेनरः महिमाषष्टितीर्थानांब्राह्मणःसमुदीरितः ३५ इतिश्रीब्रह्मांडपुराणेपंचमसंधेक्षेत्रवैभवेमल्लारिक्षेत्रमहात्म्ये षष्टितीर्थ वर्णनेनामविंशतिमोध्यायः॥२०॥ ॥ऋषयऊचुः॥ब्रह्मपुत्रत्वयास्नातीर्थानांवर्णनेशुभं तेनतृप्तावयंनूनंत्वत्तस्त दृतयंमुने॥१॥कलौमहिप्रदंनृणांमल्लोरःप्रजनात्फलं इच्छामः सर्वशास्त्रानुयद्भुत्वाभुवनत्रयेंा॥सनत्कुमारउवाच॥कथया मिसमासेनरहस्यंपारमेश्वरं प्रजनेस्यफलंविप्राःश्रवणात्सर्वकामदं २ यःकुर्वंतिसदाभक्तिंमल्लोरस्यजनाःप्रियाः मल्ला राणांप्रीतिदाःभक्तिरष्टविधायथा॥श्रीमल्लारिरुवाच॥भक्तिः प्रीतिः कथाकांथामध्यानंतथाजपः प्रजानुमोदनंस्तो त्रंसेवेशोनोपजीवितं ५ भक्तिरष्टविधीचैषायोस्यांस्तेंऽशोपिवर्तते सविप्रेंद्रोमुनिः श्रीमान्सयातिसचपंडितः ६ समु क्तःसर्वपापेभ्योःशीवलोकेमहीयते अलक्ष्मीस्तपिशाचाश्चशाकिनीपूतनादयः॥७॥चोराः सर्पाः गजाः व्याघ्राःनपाउत्तस्य कुर्वंतेराजानोमित्रतांयातिवादिनामुकनामपि ८ आपदःशत्रवोरोगाःचेटकापविषाणिच अभिचाराःकुमंत्राणिनस्पृशं तिचनंनरं ९ नमेप्रियःश्वतुर्वेदाविप्रोविद्याविशारदः याज्ञिकःश्रोत्रियोवापिवृतारस्यास्यपूजकः १० प्रियोमेसर्वदाय स्तुभद्रकःस्वपचोपिवा नस्मेदेयंततोग्राह्यंसचपूज्योयथात्वहं ११ योमांसर्वगतंपश्येन्सर्वंचमयिसंस्थितं तस्याहं नित्यमात्मस्थोनरेगुसलिलेयथा १२ इतिशक्तिःसमासेनकथितामुनिसत्तम इदानींसावित्रेषणभक्तिःसम्यग्निगद ते १३ आचार्यंतुसमभ्यर्च्यसर्वस्वेनैवभक्तितः सुवर्णवस्त्रभूषाद्याःपरितोषंपरंनयेत् १४ लब्ध्वातस्यमुखेभोज्यंमल्ला रिमंत्रमुत्तमं न्यासंपूजाविधीसर्वंध्यानमासनपूजनं १५ योजपेन्नूत्नमुन्मीलन्मध्यानपूर्वंसुभक्तितासलभेत्सुसफलंश्र न्सदाचारः शुचिर्नरः १६ शुचौपूजागृहेरम्येधौतोवागोमयान्विते धौतांशुकान्वितामूर्तिरत्नमाकामदान्नृणां १७ तद्भवित्रुरोप्यस्तनाम्नस्थायशासस्तथा शिलापृथ्वीभवावापीप्रतिष्ठाविधिपूर्वकं १८ त्रिशूलंडमरुंखट्वंकृपानपात्रधृ राक्षुभां युक्तांचगंगाजलस्यासर्वालंकारशोभिनी १९ वस्त्राद्यलंकृतोनीचमनसावापिचिंतिते महात्म्यपुस्तकंचेतद्

थवास्फपयत्सुधिः २० सोवर्णेराजनिपीठेनाम्रजेनोदारजेनथवा सुपात्रोत्तरीतेनस्मिन्संस्फाप्यार्घ्यपुरस्सरः २१ कर्पूरचंद
नाद्यैस्तदाप्रवेमनुष्यवैः तद्बुविंदुसंसर्गिकुसुमायैःसमर्चयत् २२ मल्लारीभावसंयुक्तःश्रृणुध्वेनत्फलंद्विजः पार्थानक
स्यकुसुमेमल्लारिप्रजेयत्तुयः २३ सयातिद्रपदंशक्रोब्रह्मत्वमधिगच्छति अर्चयेद्वुजैःशीघ्रमीलत्तेजमणिद्विषं कल्प
लक्षंवसत्स्वर्गेशक्रः समनोगतः शंखवर्णोशंखवर्णाःस्वर्णवर्णाश्चमालती २५ अर्चयेत्कुसुमंतस्यामल्लारीदेवभूपतेः
आम्रवल्लकल्पवसतेस्वःस्थितिंशिवसन्निधौ २६ इहलोकेशुभान्कामानुत्तमंकालंहतानरः॥ श्वेतैःरक्तैःसितैःपीतैःशत
पत्रैर्यजोत्तिवं पार्थानकुसुमापीफलपूर्णमनोरथं हेमपुष्पाणियत्त्वाकृत्वधोतस्यवापुनः २८ मेरावमर्चयेद्देवं
पार्थानकुसुमंप्रजेत चंपकैर्वकुलैर्देवश्चुभांगैःसुरपर्णजैः २९ पाटलेर्मल्लिकाजातैःकिंशुकैर्नागकेसरैः मल्लारिमर्चयत्य
स्तुरुद्रलोकंमहीयते ३० आवाप्यभोगानखिलान्कीर्तिंदिग्वलयांकृतां कंदर्पःमूर्तिर्भवतिराजतुल्यः
प्रतापवान् ५४ सेवंतेसद्गंधर्वायक्षविद्याधरास्तथा रंभातिलोत्तमामुख्याकेलासंतंनेरान्तम ५५ समल्लारी
प्रसादेनशिवस्यानुचरोभवेत् आषाढश्रावणेवापिसायंयस्तुपवित्रके ५७ दिनमेकंनुवोसाद्यःपवित्रीजायते
नरः सप्तजन्मकृतंपापंविलयंयातिनस्यवे ५७ लभतेमुक्तिपरमांश्रीमन्मल्लारिशासनात् महानवम्यांमल्लारेर्दे
व्याः प्रीतिपुरःसरं ५८ श्रृणोतिसकलंयस्तुकुरुतेपूजनंहयोः नारीणांप्रेमपात्रस्यान्नारीनुसुभगाभवेत् ५९
मोक्षार्थीलभतेमोक्षमन्यथास्वर्गमाप्नुयात् मार्गादित्रयसंयावदेकेरथाद्विजादिकान् ६० अष्टौष्टौभोजयेद्विप्रा
नूर्वरुक्मिभवेत्तया लक्ष्मीस्तस्यकुलेगेहेसाल्लासंनंदतेध्रुवं ६१ यात्रांमल्लारिदेवस्यामार्गषष्ठ्यादिपर्वसु कुर्वे
तिनेष्टंयश्चस्यस्युःफलानिपदेपदे ६२ युद्धनेव्ययमार्गेतिभार्गेतस्मिनदक्षयं सधारूपेणलभतेपुमान्स्वर्गान्
संशयः ६३ यमल्लारिसमुद्दिश्यसुवर्णंगोतुरंगमान् वस्त्रालंकृतिधान्यानिरत्नानिनिजशक्तितः ६४ रथेदत्ते
प्रयच्छतितेषांसन्निहितःशिवः यज्ञकोटिफलंपूर्णंजायतेनात्रसंशयः ६५ उपोष्यरात्रौवारेतुमल्लारिंपूजयेतियः॥

पूर्णकामाः सलक्ष्मीकोनरानराः सद्योभवंतिहि ६६ विघ्नानिनाशमायांतुन्रणानेषांमहांतिच एकमुक्तेरवैवारिक
क्षाचिन्नुनरः ६७ मल्लारीप्रयभक्तोसौलभतेसुमनोरथान् आनंदानंदप्रकुर्वंतिमल्लारीप्रीरयेनरः ६८ सिक्तमात्राति
यावंतिनावद्दर्षाणिभुंजंति पियूषेनित्यसेवेतेनास्वर्गशक्रिसन्निधो ६९ मल्लस्यहस्तप्रातेवकुंकुमाक्षतपूर्वकं तांबूलदानं
कुर्वंतिदेवस्त्रेणसमीपगः ७० प्रांगणेपरमभक्ष्यहारद्रव्यचूर्णसंभवः पतंतिपावसोमूमोरुषापूजाविशेषतः ७१ यावं
तोगगनाद्भूतास्तावद्दर्षशतानिच प्राप्नुवंतिमहाभोगानाशिवलोकेसनातनः ७२ इहलोकेपिविविधानसर्वाश्चर्यकरान्
शुभान् उमाकांतस्यपूजोक्तयःकुर्यात्सुसुखीभवेत् सदेहोनात्रकर्तव्यामेतद्वचनंयथा ७३ इतिश्रीब्रह्मांडपुराणेपं
चमस्कंधेक्षेत्रखंडेमल्लारिमहात्म्येशिवपूजनाधिकारिनिरूपणंनामएकविंशतिमोध्यायः ॥२१॥ ॥सनत्कुमा
रउवाच॥अथवक्ष्यामिमल्लारेर्मंत्रासिद्धप्रदायकं वेदाद्यमाद्यबीजंस्याद्वनेशानंतःपरं ॥१॥षष्ठवर्गस्यसूर्यंचपंच
मस्याधमेवच समंसमंसमस्यापिवर्गांतंचसमुद्धरेत् ॥२॥तुरीयंपंचमस्यैवबीजंषड्कसमाहतं षष्ठसप्तविभित्रा
णिवह्निनायाजितानिच ३ बिंदुनादविभिन्नाणिपंचभूतात्मकानिच ब्रह्मावह्निश्चरुद्रश्चईश्वरश्चसदाशिवः
४ एतेबीजेश्वरसंपन्नाः पंचबीजेश्वराः क्रमात् प्रियाणांनेदरेतेनामक्षराणिसमुद्धरेत् ५ मुखलक्ष्म्यात्रतुर्थंतं
हृदयंतनःपरं प्रवोद्धृतंबीजषट्कंप्रणवंवनविनाकृता ६ विलोमपाठतोनित्यंतथासंपूटितंभवेत् अथमंत्रस्यवक्ष्या
मिसुव्रत ७ सप्तमस्याष्टमंबीजंकालबीजोपरीस्थितं पंचभूतकबीजानि हृदयांतेनियोजयेत् ८ सं
स्मेकादशमंत्रस्यारतीस्तज्जपमाचरेत् यःपुमान्त्रयतोनित्यंत्रैलोक्यपूज्यमानभवेत् ॥९॥ ॥अस्यश्रीम
ल्लारिमंत्रस्यईश्वरऋषिः मल्लारिर्देवता गायत्रीछंदः॥ममचतुर्विधपुरुषार्थसिद्ध्यर्थंआयुष्याभिवृध्यर्थंश्रीमल्ला २१
रिप्रीत्यर्थंजपेविनियोगः॥ॐह्रींश्रंस्त्रंस्त्रंभृंलक्ष्म्याप्रियाणांनेदरेतेनाढ्यकालीकाम्यासहितायमालेऽमेश्वररूपायश्रीमल्ला
रयेनमः ॐमांभ्रंस्त्रंस्त्रंश्रंह्रींॐमणिमल्लायेणशिवायनमः ॐमल्लारेसर्वजगन्मयधनमिमांदीर्घंकुरुमेआयुष्यंदे

45/135

हिवघोदेहिपुत्रांश्चदेहांपश्चश्चदेहायषोदहीद्विषोजहि॥अथध्यानं॥अमलोदधिमध्येरत्नदीपमनोरमे कल्पद्रुहतो
मूलेविहरंतंनमस्मरेत् १० तस्यमध्येमनोरम्यसिंहासनसमाश्रितं अनेकरत्नसंपूर्णसूर्यवैश्वानरप्रभं ११ धर्मादिभिःपरिवृ
तंजयाद्यभिर्निषेवितं तस्यमध्येसमासीनंकारणानंदविग्रहं १२ स्फुरन्मकरतस्यामंमंदस्मितमुखांबुजं विचित्राभरणोप
तं मुकुटेनविराजितं १३ चित्रालंकारचरणं रत्नखंडितभूषणं सहस्रसूर्यसंकाशंतरुणारुणलोचनं १४ तस्यपार्श्वसमा
सीनंपीतवर्णंसुचिस्मितं तरुणीकरुणापूर्णंशरण्यंभक्तवत्सलं १५ एवंमुनेवधंध्यात्वाचतुर्बाहुविराजितं खड्गत्रिशूल
डमरुंकपालरत्नपूरितं १६ सदाशिवमहात्मानंनेत्रत्रयविराजितं एवंध्यात्वाजपेद्विद्वांस्ततःपूजांसमारभेत् १७ त्रिकोणंवि
लिखेत्पूर्वंपंचकोणंततःपरं ततोष्टदलपूर्वंचतुरस्रंततःपरं १८ द्वारपूजांततःकुर्यात्तुगणेशंक्षेत्रपालंतथा दुर्गांसरस्वतींचैव
वज्रंशक्तिंनिधीद्वयं १९ ब्रह्माणंवासुदेवंरुद्रंचैव यजन्मध्येप्रयत्नतः त्रिकोणपूजयेद्देवंमल्लारिंचमणिद्विषं २० ह्रींश्रींभक्तहि
तायश्रीपादुकांपूजयामी श्रींमेहंद्राभयदायश्रींभवसर्वाभरणायश्रींविल्वसस्यवासिनेश्रींरक्षोपद्रवनाशिनेप्रकीर्णंपूजयामि
श्रींमल्लेश्रीत्रिशूलधरायश्रीडिंडमरुपिणेश्रीकपालसिद्धयेश्रीखड्गहस्तायश्रीत्रिलोकनाथायश्रीमल्लदेवरिणे एभिर्मंत्रैरुपोड
शोपचारैरर्चयेत् पंचकोणेषुश्रींक्षेंसदायश्रींक्षेंअमृतायश्रींक्षेंरंसंगतायश्रींक्षेंत्रिशिरसेश्रींक्षेंमंगलायेश्रीं॥अथाष्ट
दलेश्रीवीरायश्रीसुवीरायश्रीअरुंवीरायश्रीमहावीरायश्रीवीरकायश्रीवीरेशायश्रीविश्ववीरायश्रीमानवीरायश्रीअ
थचतुरस्रे लांइंद्रायरांअग्नयेयंयमायक्षांनैऋतयेवंवरुणाययंवायवेकुंकुबेरायईंईशानाय॥मूलेनमूलमं
त्रेणदत्वापुष्पांजलिंद्विजः पश्चाद्विसर्जयेद्देवंमल्लारिंचमणिद्विषं २२ इतिश्रीब्रह्मांडपुराणेपंचमस्कंदेक्षेत्रखंडेमल्लारिम
हात्म्येमंत्रोद्धरणं नामद्वाविंशोध्यायः॥२२॥ ॥शिवउवाच॥तस्मात्सर्वप्रयत्नेनमयिभक्तिसुदुर्लभः लभ्येतभा
ग्येसानुनश्चर्वसुकृतैर्विना॥१॥यस्यगेहेमहीपातुप्रतिमाश्रूयतेसदा तेषांगेहेसदालक्ष्मीःस्थिरंस्थास्यतिनिश्चला २
इदंमहात्म्यंमल्लारेःपुस्तकेलिखितंगृहेतिष्ठेत्तस्यमहात्म्यंश्रृणुध्वंतेद्विजोत्तमाः ३ तत्रैनाग्न्यत्वक्षेत्रेपशाकिनीडाकिनीत

थागपूतनाश्चमहोवीर्याश्चरक्षःपिशाचवः ४ प्रेतभैरवकुष्मांडास्तथाचेवोपमातरो ओपदेशिकलोकाश्चतथाचमुविरेवचराः
रत्यागंधर्वपक्षिण्यःश्वेटकोपविषाणिच येचक्रुरग्रहाःसर्वेसहजाब्रह्मराक्षसा ६ व्याघ्रसर्पभुजंगाश्चनखदंष्ट्राश्चयेपिच
यपूर्वजन्मवदुष प्रभावारोगसंनथा ७ उपघातास्तथान्येदुष्टभूतसमुद्भवाः पीडांतस्यनकुर्वंतीममाज्ञानात्यथाभवेत्॥८॥
ष्टेनस्यमहालक्ष्मीःकल्पांतासंततीस्तथा किमर्थंबहुवक्तव्येनत्कुलंरक्षतेमया ९ एवंमेमेनन्महात्म्ययःशृणोतिदिजो
त्तमः यावदक्षरमायोदासोश्वमेधफलंलभेत् १० श्रावयिष्यतिनरोमाहात्म्यमिदमुत्तमं सोहमेवनसंदेहोपूज्यावस्त्राश्व
भूषणैः ११ यश्चास्याक्षरमप्येकंश्रृणात्यन्यमुखादपि सोविरेणवकालेनममयातिसलोकतां १२ एवंमेमेनन्माहात्म्ययःपठे
त्प्रयतोनरः सोविरेणवकालेनलभतेवांछितंफलं १३ अष्टम्यांचचतुर्दश्यांनवम्यांचविधूदयेतु शिवरात्र्यांतथाचैषशु
क्लायःप्रयतोनरः १४ पठेतश्रृणुवापिनत्स्थंप्रोच्येनकर्म विशेलोकेप्रापियेदवास्वधिकार्यंचसर्वशः १५ ममशासन
तःसर्वेनस्थांकरस्तामियुः नानेनसदृशोयज्ञोनानेनसदृशोमनुः १६ नानेनसदृशंपुण्यंनानेनसदृशगतिः बहुनात्र
किमुक्तेनजपयज्ञव्रतानिच १७ तीर्थदानतपोधर्मदेवतापत्तमानिच वापीकूपतडागानियत्रान्यधर्मसंचयः १८ ना
हैतिश्रवणात्सर्वेसाहस्रिकिंननु दंभेनकपटेवापीबलाद्वापिप्रसंगतः १९ यःशृणोतिनरःसोपिममबल्लभतां
मियतु नेमप्रियस्तथास्वामीनमलंवोदरःप्रियः २० ननथाप्रीतयेगौरीयथाश्रोतास्यमानवः २१ किंतेनज्ञातनसुत
नसर्वथायोग्निमान्नोमापिसर्वेभोवेः दहाम्यहंपातकराशिसंचयमद्रोहकारीनचविद्यतेसुवं २२ अस्यस्तोत्रस्यम
हात्म्यश्रुतस्यपठितस्यच शेषोप्यनेनवदनैर्वक्तुपारंनयास्यति २३ दीर्घायुस्त्रब्रह्माणिचतुर्दनैर्वनपंकजैः नवक्तुपा
रमायातिमाहात्म्यश्रवणस्यच २४ सनत्कुमारउवाच एवंमुक्त्वानुमुक्तारीस्तांस्तासर्वान्विससर्जह सोपिप्रहृष्टमनसः
सुस्थास्वस्थानमापयुः २५ अष्टाशीतिसहस्राणिनस्मात्पूर्वंकलेर्युगे पक्षेपतंतिविप्राणांभगात्कैलासमूपनी २६
सनत्रभूतिमुक्तांचकलेशाद्विप्रयच्छति तस्मात्कलीयुगेनान्यः प्रभावोविद्यतेसुरः २७॥शिवउवाच॥एवमुक्तानु

147/135

विप्रार्थमल्लारीमनसार्चयेत ऋषयोपिमहात्मानंतंप्रणम्यप्रतुष्टुवुः २८ ऋषयऊचुः महर्षेदुस्वपंकस्यवयमुद्धरितास्त्व
या श्रुतामल्लारिमहात्म्यंहर्षश्चेतसिजायते २९ ननोधिकोस्तिकोदेवोदेवेदेवो महेश्वरात् यस्यवेदानचत्वारोरूपंविदतिन
त्त्वना ३० अतःकलयुगेघोरेभयंकस्यास्तिनोमुने किमत्रबहुनोक्तेनजीवदानंत्वयाकृतं ३१ श्रीशिवउवाच॥ एवंस्तुत्वामहा
त्मानंनविप्रंमुनिपुंगवं अश्रमानायुःसर्वेयज्ञवेदजपोत्सवैः ३२ तस्मात्पार्वतीनत्राहंकलौसिद्धिप्रदोनणां नत्स्तत्रतीर्थं
मध्येकमुक्तिमुक्तीफलप्रदं ३३ अधिष्ठितंमयादेवीत्वयाचरूपयानणां येनकेनापिभावेनयद्यदिच्छतिमानवः ३४
तस्मात्सर्वप्रकारेणसर्वभावेनसर्वदा अहमेवबुधैःसेव्योनान्यःकश्चिन्निगद्यते ३५ यइदंपरमंदेवीमत्स्यानवरा
नने प्रेमणासंश्रेत्कमेतस्मात्किंमतःश्रोतुमिच्छसि ३६ इतिश्रीब्रह्मोउपुराणेसूतत्रखंडेपंचमस्कंधेश्रीमल्लारिमहात्म्यस्तो
त्रसावाक्यंनामत्रयोविंशोध्यायः॥२३॥ ॥इतिमल्लारिमहात्म्यस्तोत्रसंपूर्णं॥श्रीशंकरार्पणमस्तु ॥५७॥

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017